

Academia Bârlădeană

Anul XXIII, 2(63), Trimestrul II, 2016

Revistă editată de
Societatea literar-culturală
Academia Bârlădeană

Președinte de onoare:
C. D. Zeletin
Președinte: Elena Monu

*...Și nime-n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Doar moartea glas să dea
Frunzișului veșted.*

*Să treacă lin prin vânt
Atotștiutoarea,
Deasupra-mi teiul sfânt
Să-și scuture floarea.*

*Cum n-oi mai fi pribeag
De-atunci înainte,
M-or troieni cu drag
Aduceri aminte,*

*Ce n-or ști că privesc
O lume de patemi,
Pe când liane cresc
Pe singurătate-mi.*

*Mihai Eminescu,
De-oi adormi*

Cuprins

G.G. URSU, <i>Însemnări din 1947</i>	3
Sterian PRICOPE, <i>Din fostul județ Tutova, în fostul județ Muscel: o scrisoare inedită a lui George Tutoveanu</i>	4
C. D. ZELETIN, <i>Tudor Dorin, fiul al plaiurilor tutovene</i>	5
Tudor DORIN, <i>Inedite</i>	6
Lucian VASILIU, <i>Don Caesar (convorbiri fragmentate)</i>	9
Lina CODREANU, <i>Scriitori la masa dialogului: Cezar Ivănescu și Lucian Vasiliu</i>	11
C.D. ZELETIN, <i>Scriitorul Virgil Chiriac</i>	13
Elena I. POPOIU, <i>„Lecția Eminescu“ pentru un tânăr psihiatru. Bogdan C.S. Pîrvu: „Mihai Eminescu. Anii 1883 –1889”</i>	14
Mircea COLOȘENCO, <i>Mihai Eminescu - Documentar 1889</i>	15
Roxana GALAN, <i>Reîntoarceri, rememorări: „Jurnal Nobel 1974”, de Radu Șerban Palade</i>	19
Gruia NOVAC, <i>Iorgu Gălățeanu, cetățean al vremurilor</i>	21
Mircea COLOȘENCO, <i>Un roman/ scenariu semifantastic</i>	23
Ștefan EPURE, <i>Demiurgie moldoveană</i>	24
Emil NEAGU, <i>Răzlețe</i>	26
Teodor OANĂ, <i>Telefonul</i>	27
Ghiță MIHAI, <i>Trecute vremi</i>	27
Emanoil STERESCU, <i>Cum am cunoscut Bucegii ?</i>	29

VIATA ACADEMIEI

(martie-iunie 2016)

Joi, 24 martie 2016, Academia Bârlădeană, cu participarea Asociației „Lyceum” Profesor Vasile Țugulea, a organizat reuniunea specială avându-l ca

din 2001, al Academiei Române Filiala Iași, membru, din 2008, al Academiei Europene de Știință. Programul a cuprins două momente distincte. Primul

de domnul academician pe tema locului matematicii în învățământul preuniversitar și universitar. A doua parte a reuniunii s-a desfășurat la sediul

Acad. Viorel Barbu conferențind în conclavul profesorilor de matematică din Bârlad

Aula „Codreanului”, neîncăpătoare

invitat de onoare pe domnul acad. Viorel Barbu, reputat matematician și profesor universitar, rector al Universității „Al. I. Cuza” din Iași în perioada 1981–1989, vicepreședinte al Academiei Române (1998–2002) și președinte,

a reunit, de la ora 10, în Aula Colegiului Național Gh. Roșca Codreanu, unde un public numeros, format din profesori de matematică din Bârlad și din zonă, între care mulți foști studenți ai distinsului oaspete, a audiat expunerea susținută

Academiei Bârlădene. În deschidere, profesorul Vasile Țugulea a făcut o prezentare a personalității și devenirii științifice a domnului acad. Viorel Barbu, după care invitatul a susținut o captivantă expunere pe tema raportului

- continuare în pagina 30 -

G.G. URSU

ÎNSEMĂRI DIN 1947*

Am fost la Bârlad în zilele de 2 și 3 mai, zile însorite de primăvară. L-am găsit pe poetul Tutoveanu mai slab ca de obicei, dar cu același suflet cald. La toamnă prin Noiembrie va împlini 75 de ani, pe care îi duce cu vechea sprinteneală tinerească, fără nici o blazare, fără humorul acru al unor bătrâni. Vineri, 2 mai, am fost cu el la mormântul din deal al Mamei Zoe, soția poetului, despre care un scriitor a spus așa sugestiv și just că a fost o femeie ca o iasomie. Nu știu de ce, dar anul trecut nu i-am putut găsi mormântul, așa că promenada noastră pioasă a fost bine venită. L-am găsit în dreptul bisericii refăcute, cu grație refăcută, un mormânt împrejmuț cu gard de fier ruginiu, același pe care, sunt vreo zece ani de-atunci, l-am văzut cu însăși Mama Zoe într-o după amiază de vară bătută de soare. Mama Zoe își vizita, atunci, locașul din urmă al Cordeliei, fiica ei unică, a cărei moarte a zguduit-o profund, încât se poate spune cu drept cuvânt că Doamna Tutoveanu a murit mai de mult, odată cu fata ei, într-atâta această pierdere ireparabilă i-a frânt viața în două.

Cu Tutoveanu, în drum spre cimitir, cu opriri odihnitoare în preajma unor căsuțe cu grădini, curate, îngrijite, cu aer patriarhal, discut literatură mai cu seamă. E încântat că G. Călinescu, la inaugurarea activității sale de profesor la Facultatea de Litere din București, a afirmat necesitatea ca toți scriitorii să lucreze în cadrul unui nou clasicism românesc rezemat pe folclor. Eu îmi arăt îndoiala că un critic de factură modernistă ca G. Călinescu ar fi putut deveni subit un clasicizant, pornit din folclor mai cu seamă. Mai târziu am aflat că Tutoveanu deținea informația dintr'un articol al lui Ovidiu Papadima din revista craioveană „Ramuri”. Am căutat articolul, l-am citit și eu și am constatat că Tutoveanu pusese, în parte, pe seama lui Călinescu ideile lui Ovidiu Papadima. Călinescu preconizează o literatură de mare clasicism, iar Ovidiu Papadima caută să arate că sunt asemănări fundamentale între clasicism și folclor, de exemplu cultivarea sentimentelor general omenești, eterne și banale. Atașamentul lui Tutoveanu pentru formula clasică se explică structural. Temperamentul scriitorilor explică ideologia literară de care sînt atașați. Tutoveanu a fost totdeauna un om echilibrat, o natură armonioasă și senină, un temperament entuziast și fericit. Nimic din patosul romantic, nimic din inefabilul muzical al simbolismului, nici din contradicțiile și zbuciumul modernismului în poezia lui.

În după amiaza zilei de 3 mai, la Tutoveanu acasă, în Palatul lui de Cleștar, cum el însuși l-a numit cu indulgență ironie, dar și cu o nuanță de orgoliu. O ședință în doi. I-am citit o poezie închinată „Orașului meu”, ca răspuns la întrebarea lui îngrijorată dacă nu cumva aspectul actual al Bârladului m'a îndepărtat de el. I-am mai citit un sonet, „Trecutul și Viitorul”, semnificativ față de zbuciumul meu sufleteș din ultimul timp, sonet compus în trenul Galați-Bârlad, în care mă adresez tuturor poezilor, fie că sunt păzitori de relicve, fie că vestesc o lume nouă. Un blestem mă frânge în două: trecutul mă urmărește și viitorul mă cheamă. Replica lui Tutoveanu a fost impresionantă: mi-a cetit o seamă de poeme inedite, impresionante, revelatorii. Toate îl înfățișează în aceeași lumină neclintită de poet legat de trecut și de pământ. Substanța lui sufletească este tradiționalistă. Tutoveanu a rămas poetul care și-a găsit liniștea sufletească supremă prin încadrarea perfectă în climatul familiar al locului său natal. Nici un vânt de pribegie nu-l clintește. El nu e o pasăre migratoare, ci una a vieții domestice, patriarhale. Pe când eu? Am colindat, până la 36 de ani, toată Moldova: Iași, Tecuci, Bârlad, Fălțiceni, Galați. Și încă nu-mi găsesc astămpărul. Cererea de transferare la București e preocuparea mea permanentă a anului acesta. Sunt mai fericit

decât Tutoveanu? N-aș putea spune asta. Poate din contra. Destinul este expresia fiecărui temperament, care-i indică direcția și finalitatea. Totuși Tutoveanu, veșnic plinul de entuziasm, e covârșit de melancolie. E un om care trebuie să se pregătească să moară. Dar tristețea lui nu anulează dragostea de viață, ci o potențează mai mult. Tristețea lui e aceea a unui om care regretă că trebuie să se despartă de viață, simțită și înțeleasă ca un bun suprem, ca o fericire mare. Poeziile mi le-a citit cu lacrimi în ochi. La urmă mi-a mărturisit aproape hohotind că se simte singur, că nu mai are pe nimeni lângă el, nici o comunitate sufletească. Acesta e adevărul. Fără tovarășia neuitatei Mama Zoe, fără nici un fecior lângă el, fără tineretul care zumzăia în preajma lui la Academia Bârlădeană, Tutoveanu mi-a făcut impresia dureroasă a unui întârziat care a rămas să păzească cimitirul amintirilor lui. El singur mai întreține cu flacăra candelile atâtea morminte. M-a întrebat dacă nu mă simt singur pe ulițele propriului meu oraș. I-am răspuns că într-adevăr alte generații se bucură de soare în orașul nostru, că toți camarazii mei s'au risipit în atâtea părți, duși de valurile vieții, de nevoia unei cariere. Sunt în măsură să-l înțeleg pe Tutoveanu când îmi spune c'un accent profund că toată generația lui e la cimitirul din deal. Pentru întâia oară i-i jale de singurătatea lui. Am fost, după aceea, cu Tutoveanu la grădina publică. Întâlnind o pereche de îndrăgostiți, mi-a șoptit cu căldură: „Câte generații nu și-au trăit în grădina noastră tinerețele și dragostea!” Am pornit și pe aleea din fundul grădinii, care-o mărginește cu dealul Țugueta, aleea pe care Tutoveanu o numește „Jasnaia Poliana!” Pe acolo se plimba cu părintele Toma Chiricuță și cu Tudor Pamfile, până la capătul ei, de unde priveliștea se deschide largă spre Zorleni. De-acolo, Tudor Pamfile privea cu dor spre satul lui Mihai Lupescu, bunul meu prieten.

La întoarcere, pe aleea mare centrală, dominată de statuia impunătoare a lui G.D. Palade, am ascultat, în seara care se lăsa, privighetorile. Căutam să descifram sunetele mai deosebite și să le exprimăm în cuvinte. Maestrul a murmurat versul cu care-și începe sonetul *Privighetoarea: Se-neacă-n triluri, piriue, suspină...*** Tutoveanu mi-a cerut să am grijă de caietul de poezii al soției sale și de versurile inedite pe care mi le va lăsa mie, după moarte. M-a stăpânit tot timpul un sentiment covârșitor de amărăciune: parcă se pregătea despărțirea de un om și un poet, care ne-a îndrumat în prima tinerețe, care a rămas singur să păzească, oare câți ani încă? cimitirul unor fericiri comune. Tutoveanu singur a rămas în Bârlad să reprezinte un capitol glorios din istoria culturală a orașului. Capitolul s-a încheiat demult, dar Tutoveanu încă se bucură de ultimele raze ale strălucirii lui. Luminat și încălzit de cele din urmă pâlpâiri, Tutoveanu îmi apare înfășurat într-o apoteoză tragică de măreție.

* Manuscris aflat în arhiva dlui C.D. Zeletin și oferit Academiei Bârlădene, ca de altfel și paginile din revista, aproape imposibil de găsit, *Albanezul*, SHQIPTARI, IV, 6(35), iunie 1996, conținând amplul interviu cu poetul Cezar Ivănescu, republicat în numărul precedent al revistei noastre.

** Pentru frumusețea lor, cităm terținele din sonet:

*Dar numai cine știe s-o-nțeleagă,
Să-i facă dar simțirea lui întreagă,
Și-adâncu-i viers în suflet să i-l poarte,*

*Acela doar, pătruns de nebulie,
Va ști ce groaznic trebuie să fie
Calvarul dintre dragoste și moarte...*

STERIAN PRICOPE

DIN FOSTUL JUDEȚ TUTOVA, ÎN FOSTUL JUDEȚ MUSCEL: O SCRISOARE INEDITĂ A LUI GEORGE TUTOVEANU

În arhiva unei familii din comuna Dragoslavele (fostul județ Muscel, în prezent Argeș), este păstrată o scrisoare trimisă de către poetul bârlădean George Tutoveanu. Acesta, în numele filialei Tutova a Societății Instituturilor și Institutoarelor din România, îl felicită pe învățătorul Iosif Catrinescu pentru alegerea lui în primul Parlament al României Mari.

Purtând antetul filialei și având numărul de înregistrare 11 din 16 noiembrie 1919, scrisoarea are următorul text caligrafiat impecabil:

Domnule Coleg,

Luând cunoștință de succesul desăvârșit cu care ați putut obține un scaun în Primul Parlament al României Mari, Societatea Instituturilor și Institutoarelor din România, Filiala Tutova, mândră de succesul Domniei-Voastră, Vă adresează cele mai calduroase felicitări și Vă urează din tot sufletul o cât mai deplină izbândă pe tărâmul parlamentar, atât spre folosul Patriei Noastre, în general, cât și al școlii românești, în special.

Președinte,

G. Tutoveanu

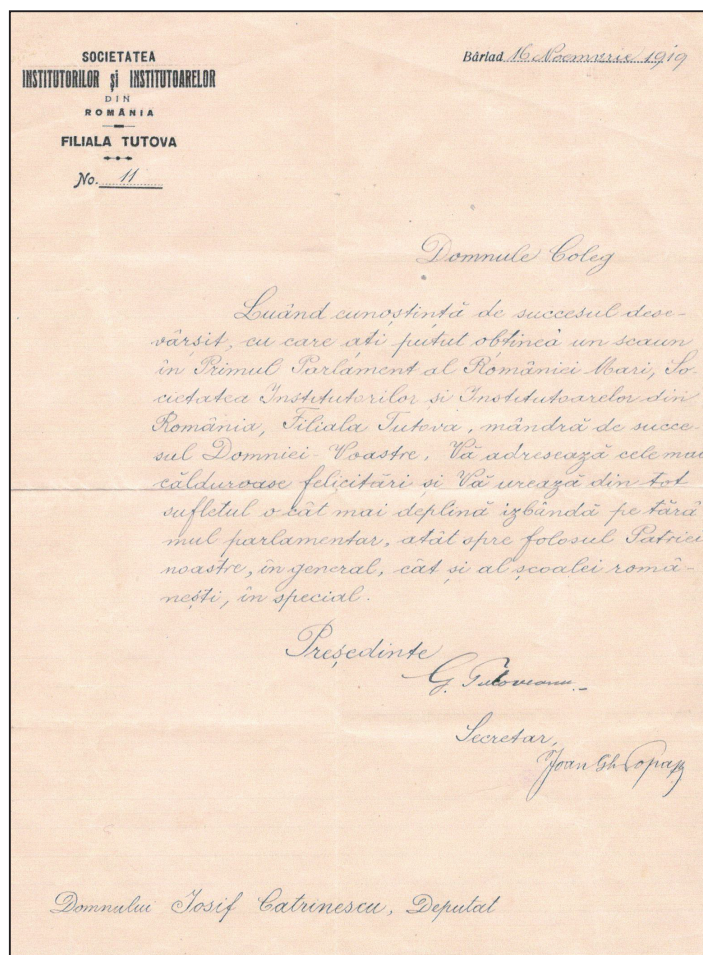
Secretar,

Ioan Gh. Popa...

Iosif Catrinescu, din Dragoslavele: asemănare fizică izbitoare cu Tutoveanu...

Deși redactată oficial, scrisoarea lasă a se înțelege că Tutoveanu și Catrinescu s-ar fi cunoscut anterior. Și, în acest caz, nu pot exista decât două variante. Prima ar fi o relație de prietenie înfiripată la vreo întrunire națională a Societății Instituturilor și Institutoarelor (Iosif Catrinescu era învățător la Dragoslavele), iar argumentul este că în arhiva familiei muscelene nu există scrisori similare de la alte filiale. Pe de altă parte, nu poate fi exclusă o vizită în Muscel a lui Tutoveanu, ocazie cu care l-ar fi cunoscut pe Catrinescu. Și există, în această ipoteză, posibile indicii. Astfel, Câmpulungul, capitala județului Muscel, era orașul de baștină al poetului Dimitrie Nanu, colaborator al lui Tutoveanu la Bârlad (fost director al revistei „Paloda Literară” și redactor al revistei „Făt-Frumos”). Se poate, deci, ca George Tutoveanu să fi venit la Câmpulung la invitația

Facsimilul scrisorii pe care George Tutoveanu a trimis-o în numele filialei Tutova a Societății Instituturilor și Institutoarelor

prietenului său, după ce acesta a plecat din Bârlad, mai ales că orașul Câmpulung era pe-atunci o importantă stațiune turistică. Traseul unei excursii în munții din apropiere ar fi trecut obligatoriu prin Dragoslavele, prima localitate pe drumul către Brașov, prin culoarul Rucăr-Bran. Poate că, interesat de învățământul local, atunci să-l fi cunoscut pe Catrinescu. În fine, o posibilă vizită în Muscel poate fi pusă în legătură și cu relația de rudenie între George Tutoveanu și familia poetului câmpulungean Ion Barbu (Zoe Tutoveanu era vară primară cu magistratul Constantin Barbilian, tatăl matematicianului-poet, Smaranda Barbilian, mama poetului mușcelean fiind nașă de botez a Cordeliei, primul copil al familiei Tutoveanu).

Indiferent însă care este adevărul, rămâne scrisoarea trimisă de la Bârlad la Dragoslavele, care dovedește nu doar distincție umană și solidaritate de breaslă, ci și un puternic patriotism...

TUDOR DORIN, FIU AL PLAIURILOR TUTOVENE (1919-1982)

Îl socoteam și se socotea membru al Academiei Bârlădene strămutată la București. El însuși era un tutovean. Tutovean ori zeletinian poate fi privit ca unul și același lucru. ...

L-am cunoscut în anii grei – chiar foarte primejdioși pentru întâlnirile spontane, neorganizate de forurile comuniste – ai deceniului 6, prin 1955, în cercul discret de artiști pe care-i aduna cu multă afecțiune, la el acasă, în Dobroteasa nr. 1, lângă Căuzași, poetul *Ion Larian Postolache* (1916 – 1997), ultimul mare baladist al literaturii noastre. Totdeauna el făcea în așa fel încât la întâlnire să vină o personalitate artistică notorie, de altădată. *Radu D. Rosetti* era cel mai des întâlnit aici.

...Dar venea și inginerul silvic *Tudor Dorin*. Era originar din Boghești, de pe valea Zeletinului. Nu departe de sat, spre apus, se afla Răstoaca, locul de naștere a gazdei, și hiperromaticul târg Podu Turcului, care – cel puțin vara – juca rolul de placă turnantă a întâlnirii de vară a artiștilor născuți pe aceste meleaguri. Printre ei, cea mai frapantă personalitate era scriitoarea și marea actriță *Sorana Țopa*, prietena de tinerețe a lui Emil Cioran și a lui Mircea Eliade, asupra căreia cultura română nu și-a îndreptat cu seriozitate atenția.

Tudor Dorin m-a surprins totdeauna printr-o privire vie și un zâmbet prea egal pentru a nu-l suspecta că ascunde ceva colossal în spiritul lui și prea viu și particularizat față de interlocutor, pentru a-l crede zâmbet de circumstanță.

Și era, într-adevăr, colossal.

Am simțit totdeauna în el ceva ce ține de genialitate.

Poseda în gradul cel mai înalt posibil însușirea de flexibilitate a limbii române și spiritul inventiv. Cele câteva poezii pe care mi le-a dăruit, și le tipărim astăzi aici, o demonstrează. În unele din ele, impresia de argotic nu este, în realitate, nimic altceva decât ridicarea cromaticii lexicale la înălțimea virtuozității și a euristicii prozodice. Una din consecințe era un foarte rafinat umor.

Dacă împrejurările personale și sociale i-ar fi îngăduit, și dacă, bineînțeles, nu ar fi murit încă tânăr, Tudor Dorin ar fi constituit împlinirea lui George Topîrceanu.

C.D. Zeletin

București, 20 iunie 2016

Născut la 24 mai 1919, în comuna Boghești, jud. Vrancea, ca unic fiu al Alexandrinei și al lui Gheorghe Dorin, judecător la tribunalul din Focșani, micul Tudor a prins patima cititului încă din școala primară. Mama sa, sora muzicianului Ionel Brătianu - autor al tulburătorului *Presărați pe-a lor morminte*, cântat de țara-ntreagă - își amintea că nu o dată l-a surprins pe copil în genunchi la marginea patului, cu o carte deschisă în fața ochilor, cufundat în vraja lecturii și complet absent la ce se întâmpla în jur.

Orfan de tată de la vârsta de opt ani, a beneficiat de grija și înțeleapta îndrumare a mamei, și ea ferventă admiratoare a literelor și artelor.

După încheierea cursurilor gimnaziale la Liceul „Unirea” din Focșani, familia s-a mutat în București, unde Tudor Dorin

a urmat clasele superioare la Liceul Gh. Șincai.

Atras de poezia naturii, s-a înscris în 1937 la Facultatea de Silvicultură din București, pe care a absolvit-o cu calificativul „Magna cum laude” în 1942. Având o imaginație bogată, un umor înnăscut și o mare ușurință la versificație, devine colaborator la revistele *Contemporanul* și *România literară*, dar și la *Gluma*, unde îi apar, sub diverse pseudonime, precum și sub nume propriu, variate contribuții literare, apreciate de redactori, dar și de cititori. Traduce, împreună cu colegul său de liceu, poetul Ion Larian Postolache și cu soția acestuia, Lothe, multe din poemele lui Rabindranath Tagore.

În 1956, detașat la Stațiunea Snagov pentru cercetări în Parcul dendrologic Tâncăbești, în liniștea și minunatul cadru peisagistic al parcului, își îndreaptă din nou atenția către

poezie. Studiază subtilitățile limbii engleze și ale limbajului poetic anglo-saxon și șlefuește cu migală, împreună cu fostul coleg de liceu Dan Dușescu, traducerea celor 1156 de versuri ale operei lui Geoffrey Chaucer, „Poveștile din Canterbury” (ESPLA-BPT, 1958). Începe să traducă, din aceeași limbă, poezii și piese de teatru, valorificându-și talentul înăscut de interpretare și versificare. Cea mai mare realizare este integrala sonetelor lui William Shakespeare, a căror publicare – deși a primit avizul deosebit de favorabil al prof. Leon Levițchi – a fost amânată *sine die* în favoarea versiunii, prezentate numai pentru 156 de sonete, de criticul de artă Ion Frunzetti. Au apărut doar sporadic în revistele de profil, cu referiri la aceste sonete în volumul „Doamna brună din sonete” de Ion Andrei Deleanu. A urmat traducerea pieselor „Antoniou și Cleopatra” și „Troilus și Cressida” de W. Shakespeare și „Banii nu au miros” de G.B. Shaw. Umple, de asemenea, câteva caiete cu poezii originale, intitulate „Autoparodii 1936 – 1946”, „Parodii penibile”, „Parodii teribile”, „Alte parodii” care, din păcate, n-au văzut lumina tiparului.

Din lirica americană, practic necunoscută cititorului român, traduce din Henry Longfellow, Emily Dickinson, Arlington Robinson, Stephen Crane, Edward Cummings și încă mulți alții. Împreună cu prof. Leon Levițchi – care a tradus și el un mare număr de poezii din aceeași literatură – s-a îngrijit de realizarea unei antologii de poezie americană, apărută în două volume în anii 1977–1978, la Editura Minerva (BPT), în care au inclus și traduceri de A. E. Baconsky, Ion Caraion, Nina Cassian, Șt. Aug. Doinaș, P. Solomon.

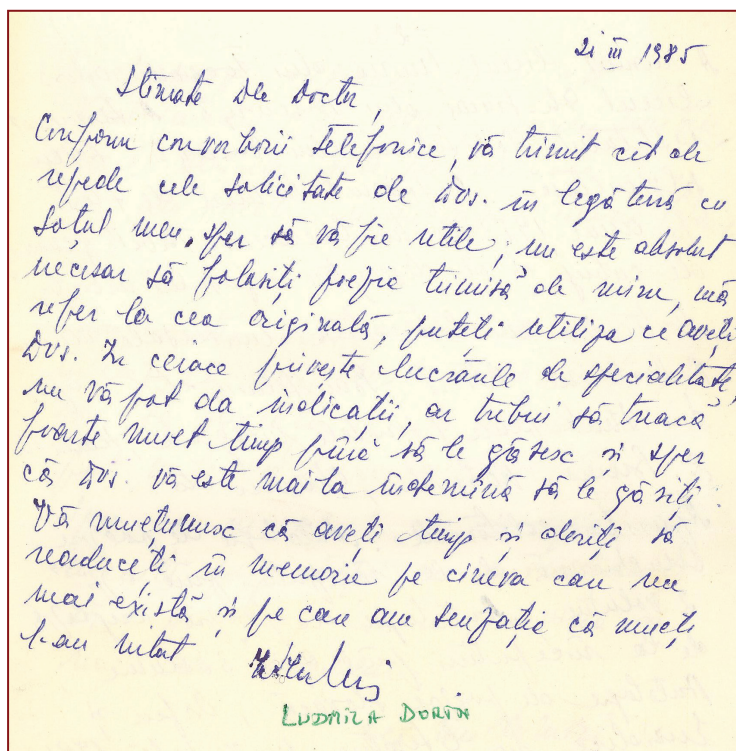
Tot împreună cu Leon Levițchi decide editarea unei antologii de poezie engleză – de la începuturi și până azi – publicată de aceeași editură și în aceeași colecție (BPT) între anii 1980 și 1984, fiecare din cele 4 volume beneficiind de o prefață a criticului Dan Grigorescu și de tabele cronologice ale autorilor și operelor din care erau extrase poeziile. Au fost incluse și tălmăciri anterioare semnate de Șt. O. Iosif, Virgil Teodorescu, Mihnea Gheorghiu, Petre Solomon, Dan Dușescu, Dan Grigorescu ș.a. Contribuția lui Tudor Dorin poate fi identificată nu numai după inițialele puse sub fiecare traducere, dar și după inconfundabilul său stil. Sunt de menționat neapărat minunatele sale redări ale sonetelor lui William Wordsworth, ale unor balade de Walter Scott și William Cowper, sau ale unor poezii ale lui Rudyard Kipling, Oscar Wilde, Robert Bridges, Christina Rossetti și încă alții. A tradus și din limba franceză poezii de Verlaine, Paul Fort, Baudelaire. Alte apariții editoriale: „Antologie de poezie slovacă”; „Orfeu și Euridice în literatura universală”, 1981.

Se stinge la 3 ianuarie 1982, când volumul trei era sub tipar, înainte de a fi văzut apariția ultimelor două volume din antologia la care lucrase cu atâta pasiune. Cererea de a fi admis în Uniunea Scriitorilor a rămas doar cu cele mai favorabile recomandări, într-o așteptare fără final.

(Din studiul *Un literat al lumii silvice*, de dr. ing. Radu C. Dissescu, publicat în *Almanahul pădurii*, la scurtă vreme după moartea poetului, și oferit domnului C. D. Zeletin.)

De la stânga, jos: Ion Larian Postolache, Teodor Dragomirescu, Virgil Carianopol; sus: Ion Ionașcu, Theodor Rusu, George Constandache, G. G. Ursu, Tudor Dorin.

Vă mulțumesc că aveți timp și doriți să readuceți în memorie pe cineva care nu mai există și pe care am impresia că mulți l-au uitat.

Fragment din scrisoarea dnei farm. Ludmila Dorin, soția poetului, adresată la data de 21 martie 1985 dlui C.D. Zeletin, care-i solicitase date suplimentare privitoare la soțul ei, precum și texte, altele decât cele pe care i le dăruise, cu ani în urmă poetul însuși:

Vă propunem, în continuare, două remarcabile poezii inedite primite de dl. C. D. Zeletin de la autor, prin anii 1956-57, piese din opera poetică mult mai vastă a lui Tudor Dorin, care s-a pierdut odată cu moartea poetului.

TUDOR DORIN**Bal în Valea Plângerii**

Muză farfuză,

Am o pretenție:

Fi-mi călăuză,

Dar cu atenție:

Ca cacadării

Țepi au cu miile

Și bălăriile –

Să nu te zgârii!

*

'S-în floare sângerii,

Soli primăverii...

În Valea Plângerii

Vin vidanjerii.

Colea sub pantă,

La oțetari,

E o locantă

Cu mandadari.

Ca caracudele

De prin acvarii

Ies paparudele

Cu căcănarii.

Bonzi ai preasfântului

Doscumirodie,

Zodia-Fundului-

- Gol le o zodie;

Ele? Priviți-le:

Durde și vesele

Ca cănărițele,

Căcănăresele.

Când li se face de ...

Cin' să le sature?!

Calcă de fragede

A codobature.

Și cele june

Precum și hoăștele,

Parc-un tăciune

Le-a fript pipoăștele.

Zis mai almintrele,

Simt cum că-n țâțele

Lor și în vintre le

„Arde” țărățele.

Saltă din târțițe

Nesățioasele

Ca niște cârțițe

Scurmând de-andoasele;

Încă de pubere

Bat colentine

Dar și cu bube re-

le le stă bine.

Smeade-s muierile;

Oacheși, gealații

Din d-ampicerele

Fac invitații.

Nalți ca catalpa

Și ca castanul,

Ele ling halba,

Dânșii – molanul.

Doi vin de-afară:

„- Fără discuție,

A mai șucară

Boarfă tot Nuți e.”

*

Nu prea știu buchile

Dar știu ce-i bișnița.

(Pe cefi, păduchile

Cât coropișnița.)

Și șpaga-i grasă:

Asta-i, măi vere,

A mai bănoasă

Din cariere.

*

Fanții, berbanții!,

Toate nasoalele

Trag geamparalele

Cu elefanții.

Râd paceaurile;

Țali ageamii

Cară fripturile.

(Plus fudulii).

Vin damigenele,

Turuie țâțele,

Ca coțofenele,

Ca caragațele...

În sticle domină

Votca și verdele;

Turțu-i de pomină,

Ocnă-s lacherdele...

Către pârjoalele

Late cât cratița

Întind cazmalele

Ca caracatița.

Din fund de cârciumă

Zbiară Melinte:

„- Roade-mi-ai zgârciu, mă

Naș președinte!”

Nașul (cât ursul):

„- Pupă-mă, câine”,

Zice, „în cursul

Zilei de mâine!”

„... Ne mai aduce-ori ba

Ciorba de crap?

Păi ce ne tot vorba

Aia, la cap?!”

„- Ăștia-s bestii,

Nea Parașchive,

Se țin de chestii

Și de eschive.”

*

Cheful se-nvârtoșe:

Ca la Paris,

Tantile târtoșe

Tartore li-s.

Șogorii șuguie,

Râd, mai să leașine...

Hulubii uguie

Colo pe streășine.

Iete-te, iete-te

Cârciuma-acuma-i

Fără de numai

Râsete, zbierete.

Mirónparaschive-

știle bacante,

Fufe furtive,

Mirobolante,

Strigă artiștilor

Lu' Mangafa:

„Ziceți, guriștilor!”

Do-mi-sol-fa...

(E și Gion Sfeclă,

Glas de velur

După poreclă

Zis Haznavur).

*

La fleica-n sânge,

Un amarez:

„Fă, nu mai strânge,

Că căpiez..”

(I se ginește

După fular

Că cam iubește

Particular!)

*

„... Bolta e toată

Parcă-n odăjdii –

Stelele, fată,

Tu i le-mprăștii?”

Spune Stan Petică

Către gagică.

(Fentă poetică

Car-va-să-zică.)

Cleo Gălbează:

„Tante Adelo,

Ăsta-l citează

Pă Pirandelo!”

*

Crai-Nou cât secerea

Crainic al zorilor,

Curmă petrecerea

Conlocuitorilor.

Pun, deci, la buză

Ivăr și lacăte;

Și-acum, o, Muză,

Du-te și... joacă-te!

P.S.

Muză, scumpetea

Neichii, ce zici,

Cum făcu tetea

Din „ăla” bici?!

Cântec de ciuciulete

Plouă, plouă, plouă,

Plouă până trece –

Ce ne pasă nouă?

Ce ne pasă zece...

Plouă ploaia, plouă

Pe gutuiul copt –

Când ne pasă nouă,

Nu ne pasă opt...

Plouă ploaia deasă,

Plouă zi și noapte –

Nouă nu ne pasă

Când ne pasă șapte...

Plouă, plouă, plouă

Pe grădini și case –

Ce ne pasă nouă

Invers că e șase...

(Variantă: Plouă
Mâțe și căței –
Ce ne pasă nouă
Că-i de trei ori 3)

(Variantă nouă:
9-i tot aceea
Cu 1 + două
La puterea treia...)

Plouă, plouă, plouă,
Plouă-ntr-o ureche –
Ce ne pasă nouă?
Ce ne pasă veche...

Plouă, plouă, plouă
Chiar de-ar defini
Belferii un nou ă:
Î ca î din i...

Plouă, plouă, plouă
Până la Vaslui –
Ce ne pasă-n ouă
Nu ne pasă-n pui...

'N ouă nu ne pasă
Dacă plouă ploaia –
Omul nu e pasă-
re, și tocmai de-aia...

Însă dacă plouă
Pân'la Dorohoi
Nu ne pasă-n ouă
Cât ne pasă-n oi...

Ce ne pasă-anume
Cavaleri și fete,
Că pe lume-acum e
Totul ciuciulete!

Morala:

Plouă, plouă, plouă
La Spitalul 9...

Reproducem acest sonet, pentru a reaminti că Tudor Dorin a tradus, pentru prima dată în integralitatea lor, *Sonetele* lui William Shakespeare.

SONETUL V

Ei, anii ce-au strunjit cu grijă mare
Gingașul chip spre care ochii toți
Se-ntorc, neîntrecuta lor lucrare,
Sluți-o-vor tot anii – cruzi despoți;

Căci înspre hîde ierni, ca spre mormînt
Neistovitul timp alungă vara,
Sleiește seva-în trunchiuri, foi nu sînt,
Mîndrețea-i sub troieni, pustie-i țara...

Și-atunci, mireazma verii în cleștar
De nu mi s-ar părea întemnițată,
Din frumuseți Frumosul stinge-s-ar
Și amintirea lui cu el odată.

Dar, cît e iarnă, distilata floare
Doar fața pierde: duhul ei nu moare.

Mai, 2016: C. D. Zeletin, în reculegere la mormântul lui George Tutoveanu.

...de recunoaștere și recunoștință

E mult de când ținem să-i scriem domnului C.D. Zeletin, Președintele de Onoare al Academiei Bârlădene, și să ne exprimăm, chiar dacă întârziat și neîndestulător, și în „casetă de Academie Bârlădeană”, deplina grațitudine pentru interesul și sprijinul constant acordate nouă. Cu deosebire în conceperea și realizarea numerelor revistei consacrate Centenarului, dar nu numai, ne-a pus și ne pune la dispoziție cu sollicitudine, cu bucuria descoperirii și a dăruirii, documente inedite, cărți sau informații. Pentru infuzia de încredere, în momentele noastre de descurajare, pentru întâmpinarea luminoasă a fiecărui număr al revistei, pentru sugestiile, îndrumarea, observațiile – de un fel sau altul – care ne sunt o permanență și o garanție de ton just, de informație exactă și de apreciere valorică, primiți-ne, domnule Zeletin, gândul de mulțumire!

Iunie, 2016

LUCIAN VASILIU

DON CAESAR

(Convorbiri fragmentate)

În iarna anului 1993/ 1994 am început o carte de convorbiri cu poetul, incomod și erudit, Cezar Ivănescu.

Nu am putut finaliza, din păcate, proiectul de dialog... convorbirist. Pe de o parte, Don Caesar naveta între București și Iași, suprasolicitat de fel de fel de probleme, iar eu făceam administrație culturală romantic-infernală...

Conversam, în acea proiectată carte, despre copilăria din parohiile Huși-Bârlad, despre perioada juneții din Iași, despre folclorul năsăudean, despre experiența de la revista „Argeș”, despre Mogoșoaia lui Marin Preda, despre cultul pentru Mihai Eminescu („marele meu maestru”, zicea autorul volumului *Doina*, premiat de Academia Română), despre prietenie și impostură, despre avatarurile limbii române (era nepotul marelui lingvist G. Ivănescu și fratele istoricului Dumitru Ivănescu), despre Mircea Eliade și Petru Creția, despre Neptun și Valea Vinului, despre sport și gastronomie, despre câini și pisici, despre Nobel și Albania...

Evocam și prima noastră întâlnire. Don Caesar, redactor al revistei „Luceafărul” descinsese în Iașul studenției pentru a „recolta” nume noi, pentru a le cultiva în paginile revistei bucureștene. Se întâmpla în anul 1977, în redacția revistei studențești „Dialog”, coordonată în acea perioadă de criticul literar, profesorul universitar Al. Călinescu.

Au urmat seri memorabile, unice, cu indicibilul și infatigabilul Don Caesar, la Cenaclul „Junimea”, de la Casa „Pogor”, aflat în coordonarea criticului Daniel Dimitriu.

Noți fertile ne-a oferit Don Caesar în garsoniera în care eram chiriaș (pe atunci slujeam ca bibliotecar al Institutului Politehnic). Cu noi, împărtășeau, statornic sau episodic: Luca Pițu, Liviu Antonesei, Valeriu Gherghel, Valeriu Stancu, Dorin Spineanu, Liviu Cangeopol, George Bădărașu...

Don Caesar ne era magistru: rebel, ineputabil, original!

Cezar Ivănescu (1941-2008)
În august 2016, ar fi împlinit
75 de ani...

Cezar IVĂNESCU în dialog cu Lucian VASILIU

Lucian Vasiliu: Vorbiți-ne despre *Cursurile de poezie*, de la Casa Pogor...

Cezar IVĂNESCU: Aceste *Cursuri de poezie*, pe care le voi face în decursul unui an sau doi (*Omul propune, Dumnezeu dispune!*), nu sunt decât o prelungire a primului spectacol, *Doina*. Închinare lui Eminescu și a dorinței de a-l continua și omagia pe cel care-mi este Mare Maestru, Mihai Eminescu, și față de care eu m-am situat în postura de profet al lui. Profet în sensul propriu, exact, al cuvântului...

L.V.: Care ar fi mesajul?

C.I.: La vârsta pe care o am, pot face cu luciditate și responsabilitate această confesiune: mă gândesc constant la marea operă a lui Mihai Eminescu, operă care, în continuare, mă uimește și mă umilește, față de care mă simt tot timpul într-o poziție adoratoare și care-mi sporește dorința de a-mi lărgi și adânci propria-mi operă. Adică, o fac ca un discipol foarte conștient de marea operă de dinaintea mea...

L.V.: În dialog, fertil, creator...

C.I. Lucrez tot timpul luminat de creația eminesciană și consider că fiecare mare poet român ajunge la un moment când rămâne singur cu opera lui Eminescu în față, într-un dialog continuu, până la stingerea lui, cu această mare operă. Spuneam acest lucru și în interviul cu Constantin Crișan, realizat la Valea Vinului: la fiecare

vârstă a vieții noastre, ca un copac care crește și mai face un cerc în jurul lui, mai facem un cerc în jurul lui Eminescu, dar în centrul vieții noastre este Eminescu. Îl înțelegem poate mai bine, mai adecvat, uneori mai la propriu, cum spunea și Constantin Noica, citind mereu texte eminesciene. Devenim, în timp, mai modești, mai atenți și mai concreți la ceea ce conține opera eminesciană. Nu ne mai tușează atât de tare, poate, mesajul ei plinar, adică fluidul, suflul acela primordial, suntem mai atenți la învățăminte, la tehnică, la tot ce ne poate îmbogăți spiritual.

L.V.: Revenind la *Cursurile de poezie*...

C.I.: Sugestia acestor cursuri vine tot direct din Eminescu, din suflul operei sale (Eminescu este cel mai mare poet muzical și pentru mine e mare lucru; eu cred că sunt al doilea). Când citești din Eminescu, simți fluidul creației cum te trimite la o epocă mitică, în care poezia era și muzică, și religie, și povestire, și îngânare de vorbe magice, te trimite automat la acel spațiu de la începutul timpurilor. Deci, în continuare, sub o formă discretă sau, oricum, neostentativă, toate aceste cursuri-spectacole pe care le voi face vor avea o referință la Eminescu, la opera eminesciană, la ceea ce am primit de la Eminescu...

L.V.: Ați putea să exemplificați?

C.I.: Spectacolul *Doina*. Închinare lui Eminescu,

din 10 decembrie 1989, la București, era închinat lui Eminescu, pentru că reluam poezia *Doina*, capodopera pe care am studiat-o ani și ani de zile. Cu ea începeam și încheiam spectacolul și, la mijloc, cântam *Doina* (de data aceasta, cartea mea, publicată în 1983). Este o carte omagială, închinată lui Eminescu. Omagială, nu în sensul prostesc și minor, cum crede criticul literar Ion Rotaru. O carte omagială e unică în literatura română. Eu n-am scris ca Mihai Beniuc sau ca Dan Deșliu sau ca nu știu poet pe care-l laudă Ion Rotaru. Cartea mea nu-i o carte omagială ca *alea*. E o operă în sine și care face referire la o capodoperă...

L.V.: *Ce alte strategii vă mai propuneți pentru Cursurile de poezie?*

C.I.: În spectacolul următor celui de inaugurare a Cursurilor de la Casa Pogor din Iași, voi susține un poem, *Jeu d'Amour*. *Salamandrița* se cheamă, diminutivul de la salamandră, un dublu cvartet care, pe lângă faptul că are un citat din Eminescu („Eu nu cred nici în Iehova,/ nici în Budha Sakyamuni,/ nici în viață, nici în moarte,/ nici în stingere ca unii”), face referire la creștinism și budhism. Poezia de dragoste, dragoste văzută ca eros, apoi ca mântuire dată printr-un ultim Mare Maestru (care a fost Eminescu) și prin alții, maeștri ai poeziei române și mondiale: Arghezi, Bacovia, Ion Barbu, Blaga, Voiculescu ș.a.m.d.

L.V.: *Ei au respectat regula jocului față de Eminescu...*

C.I.: Sigur că da! Regula jocului față de Eminescu, față de această mare artă care este poezia, indiferent în ce curent s-au încadrat ei. Ei sunt mari conștiințe ale poeziei și ne-au dat nouă, care am venit după ei, o mare poezie, o mare artă și secretul ei. Noi nu ne putem bate joc de așa ceva. Până la Virgil Teodorescu și Gellu Naum, care sunt mari poeți suprarealiști. Eu mă încadrez într-o viziune tradițională despre poezie, în acest sens: că poetul model autentic, nu cel de două parale, este un om care, depășind crusta de modernitate, revine la marea artă tradițională. Acesta este modernismul cel mai extraordinar al clipei de față, să revii la concepția arhaică despre artă. Ai în spatele tău un șir de maeștri, de zeci, sute, mii de maeștri...

L.V.: *Și preluăm...*

C.I.: Preiei secretele acestei mari arte și le duci mai departe, pentru cei care vin după tine. Deci, având conștiința acestui trecut recurent, prin tine și prin ceea ce faci tu, cum să nu lucrezi cu model și cu responsabilitatea acestui model? Nu făcând un epigonism nenorocit!

L.V.: *Cum se poate evita epigonismul, în formă sau în conținut?*

C.I.: Înainte, nu se făcea epigonism nenorocit, în arta mare, tradițională. Continuitatea se realiza cu o doză de asceză și de creație în absolut. Trebuie atinsă acea notă absolută. Să compare astăzi un critic român (dacă e în stare să o facă, pentru că eu nu cred) *Doina* lui Eminescu și *Doina*. *Melodie fără sfârșit* din cartea mea *Doina*, din 1983. Și să vadă în ce relație stau ele. Dacă-i poate trece măcar unui handicapat prin cap ideea de epigonism! Nu-i nici o relație, de nici un ordin, e cu totul altă gândire, cu totul altă

formalizare, în *Doina* mea. Dar modelul eminescian este clar.

L.V.: *În ce sens?*

C.I.: Era vorba despre înstrăinarea românilor în secolul al XIX-lea, de destinul acestui neam și de înstrăinarea secolului XX. Acesta este mesajul pe care l-am primit de la Eminescu: strigătul de spaimă, de groază, al românului care nu mai poate trăi în țara lui, care-i străin în țara lui, exprimându-ne vulgar. Eminescu a simțit senzația aceas- ta de alienare, în felul lui. Eu, în felul meu, dar în spirit de pietate față de maestrul meu, care m-a învățat acest lu- cru. Dar eu nu continui în sensul că imit sau că pastişez, cum înțelege o minte proastă din ziua de azi.

L.V.: *Cum l-am putea dezonoara pe Eminescu?*

C.I.: O mai mare dezonoare nu-i poți face lui Eminescu, decât pastişându-l sau imitându-l prost! Cea mai mare onoare pe care i-o poți face nu este decât aceea de a-l continua, cum spune criticul literar Theodor Codreanu, în eseul despre cărțile mele, decât prin acea *despărțire sporitoare*, cum zice Constantin Noica, de Eminescu. Primești mesajul lui, îl adâncești în tine, până în straturile cele mai adânci. L-ai primit organic până în subcoștientul tău. Și apoi lași să izbucnească din tine vocea ta. Nu poți să cânti în fața unui maestru cu vocea lui, ca să faci parodie! Trebuie să-i arăți maestrului vocea ta autentică, să aibă și el de ce se bucura pe pământ, pe lumea asta! Acesta este efortul pe care trebuie să-l facem: să-l adorăm pe Eminescu, dar să ne rupem creator de vraja lui care este, într-adevăr, extraordinară. Și eu cred că am reușit. E valabil, atât cât e, în măsura fiecărui talent. Asta măsoară forța unui talent în poezia românească.

Lina CODREANU

SCRIITORI LA MASA DIALOGULUI

*Ca să fim cetățeni europeni cu adevărat,
trebuie să ne ridicăm la standarde europene.*

Cezar Ivănescu

În grila de programe a TVR Iași a fost inclusă o emisiune de cultură inițiată de scriitorul Lucian Vasiliu, ceea ce constituie substanța cărții *Lucian Vasiliu și Cezar Ivănescu: dialoguri televizate*, apărute în 2013, la editura ieșeană „Junimea”, prefată de criticul și istoricul literar Ioan Holban. Tematica discuțiilor nu este una îngustă, ci are un spectru larg, inserat în precizarea *despre cărți și nu numai...*. Perioada în care aceste convorbiri s-au derulat pe ecranele TVR Iași este încadrată între 20 septembrie 2006 – 16 mai 2007, prea puțin pentru preaplinul cultural al celor doi protagoniști, estimp în care Cezar Ivănescu devenise director al Editurii „Junimea” din Iași.

Problematica dialogică include subiecte numeroase, însă focalizarea se direcționează înspre universul cultural contemporan, cu reușitele, sincopile ori eșuările inevitabile, privit din perspectiva intransigentului Cezar Ivănescu, crunt lovit în viață și după moarte de răstălmăcirea biografiei, a proiectelor literare, de ignobila atitudine a unora dintre contemporanii semeni întru condei. Ar fi împlinit anul acesta, în august, 75 de ani. N-a mai prins nici septuagenariatul, din nefericire.

Cele 22 de dialoguri se rotunjesc sub semnul orașului cultural moldav, de la prima discuție – *Odinioară, Iași* – până la ultima – *Junimea postbelică*, reavivând imaginar pagini de istorie culturală. Acestora le este atașat un *Album foto*, drept argument că vorbele rostite nu sunt superflue, ci ancorate în realitate.

Obiectivul convorbirilor de marți nu pare șocant („în dialog cu cărțile, despre cărți, despre autori, despre editori, despre întâmplări fericite”, L. Vasiliu), ineditul lor constând în derularea dialogurilor a doi prestigioși poeți – o necesară oază de spirit viu, calm, de bună cuviință intelectuală – într-o *media* copleșită de efemeritatea informațiilor, de banalități, scandaluri, grozăvii... Și, iată, a rămas rodul cultural îmbrățișat într-o carte-document – *Lucian Vasiliu și Cezar Ivănescu: dialoguri televizate (despre cărți și nu numai...)*, frumos ilustrată de pictorul Vasilian Dobos, sub coordonarea Alfredinei Iacobitz.

Timpul destinat dialogării de TVR Iași a permis doar emisiuni minione, fără o adâncire a problematicilor aflate în program. E de observat, însă, stratagema abilă propusă de inițiatorul Lucian Vasiliu care, într-o secvență convenită, a știut să concentreze o arie largă de culturalitate. Așadar, scriitorul alege volume de interes general, în care memoria colectivă este vie și poate deschide evantaiul mai multor chestiuni, încât emisiunea să aibă *rating* sporit iar informația să fie utilă cât mai multor auditori.

De cele mai multe ori, discuția se răsfrânge asupra urbei Iașilor, a zonei moldovenești (Bârlad, Cotnari, Huși), dar există frecvente punți spre *europenitate*, invocată de ambii convivi la festinul vorbelor. Așa, statuile din bronz, marmură și piatră situate în spațiul circulabil ori monumentele așezate în cimitirul „Eternitatea” permit asocieri de civilizație culturală a Iașului – „singular pe harta României prin conservarea bună

a statuiilor” – cu metropola pariziană. În acest sens, opiniile lui Lucian Vasiliu sunt concludive: „Și din această perspectivă, Iașul este un oraș al europenității culturale.” (*Chipuri în bronz*) sau „Aici este europenitate, este continuitate...” (*Cultura în date...*). Viziunea asupra literaturii române schițată de Cezar Ivănescu are aceeași direcție, fiindcă tendința „literaturii române va fi de a se europeniza (...). Oricum vom continua să vorbim de valori europene și universale. Valorile creștinismului. Valorile poeziei religioase regăsite în marea poezie a Europei, nu trebuie să uităm acest lucru.” (*Poezie de reflecție creștină*).

Genul cărților propuse pentru convorbirile televizate ține de sfera istoriei literare / culturale românești, concretizat în antologii, dicționare, monografii, jurnale, medalioane literare. Sunt apreciate monografiile ieșene la care au trudit Olga Rusu și N.A. Bogdan, precum și Jean-Yves Conrad prin *România la... Paris*, două volume apărute în colecția „Românii din Paris”, inițiată de Basarab Nicolescu și Simona Modreanu. Antologiile literare furnizează subiect dialogic celor doi scriitori, fie că au în conținut „poetii bibliotecari la Casa

Națională” din Bârlad (*Despre bibliotecă*), rețete gastronomice (*Gastronomie de altădată*), lirica religioasă (*Poezie de reflecție creștină*), cronici literare de la „Frontiera Poesis” (*Costobocul Vulturescu*), fie lirica insolită a lui Ioanid Romanescu ori Mihai Ursachi. Un interes special este acordat însemnărilor jurnaliere și epistolare, integrabile literaturii de frontieră, în care istoricii literari pot descoperi fațete inedite ale personalității literaților. De pildă, *Jurnalul portughez* al lui Mircea Eliade, *Jurnal sadovenian*, *Caragiale* („roman epistolar”), *Jurnal junimist inedit*, *Numere în labirint*, *Junimea postbelică*. Evenimente editoriale sunt considerate și aparițiile dicționarelor, instrumente uzuale de lucru cu o panoramă de prezentare densă a unor personalități ori evenimente. Par insuficiente cuvintele când vine vorba despre academicianul Valeriu Cotea, autorul volumului enciclopedic *Podgoria Cotnari* (2006), pe care Cezar Ivănescu o apreciază drept „o carte fabuloasă”, care cuprinde „o mare lecție de civilizație și de morală”. Tot un dicționar de date include *O istorie a culturii ieșene în date*, volum elaborat de Elena Leonte și Ionel Maței (*Cultura în date...*), înlesnind deschiderea spre informație rapidă, sigură și unitară despre valorile istorice, cultural-turistice ale Iașilor. De asemenea, în grilă europeană, este discutat *Dicționarul biografic al literaturii române*, de universitarul clujean Aurel Sasu.

Fără a fi centre speciale de conversație, crochiurile literare pot ajuta la definirea personalităților vizate. Fulgerate, unele aprecieri întregesc ceea ce au înregistrat istoriile literare, însemnările amicale... despre tragicul poet Ioanid Romanescu („Ioanid a fost un generos și un mare suflet”, C.I.; „a fost nu numai poetul prin excelență, ci și învățătorul, corectorul de la revista *Ateneu* din Bacău, redactorul revistei *Convorbiri literare* din Iași, pescarul fantastic, șahistul dezinvolt!”, L.V.), de exemplu,

Lucian Vasiliu și Cezar Ivănescu, aici pe malul Senei, la 11 octombrie 2007.

ori despre poetul intrat în legendă, Mihai Ursachi („nu face decât să reia la o altă spirală acest cerc al Junimii”, C.I.; „magistrul era și un spirit ludic în formulă junimistă. Coroziv, incisiv”, L.V.). Ni s-a părut previzionară ideea susținerii, în 1971, a unui spectacol la Teatrul Național din Iași, anume recitalul funebru *Instauratio noctis*, la care să fi participat împreună Mihai Ursachi, Cezar Ivănescu și Dan Laurențiu. „Bineînțeles că nu ne-a aprobat nimeni!”, însă, mărturisirea, tot premonitoriu, Cezar Ivănescu, în 2007: „În absolut sau la Dumnezeu, poate că-l vom ține când ne vom întâlni la un moment dat cu toții...” (p. 113). Poate că acum, când, pe rând, poeții au plecat în *noaptea eternă*, în compensație, spiritele lor poetice să împlinescă proiectul.

Conchidem că volumul *Lucian Vasiliu și Cezar Ivănescu: dialoguri televizate (despre cărți și nu numai...)*, ca literatură de graniță, devine plăcut și util, iar istoricii literari, monografiștii ori ieșenii obișnuiți nu-l vor putea evita. Ba, dimpotrivă.

ȘTEFAN OPREA

La Baaad

In memoriam Cezar Ivănescu

La Baaad, la Baaad,
S-aud metafore cum cad,
Cum cad într-una din înalt
De la un Pol la celălalt.

S-aude o voce care cântă;
Se umple înserarea sfântă
De armonii și disonanțe,
De necuvinte și de stanțe,

De-njurături și anateme,
De doine, sutre și poeme
Învolburate și rebele;
Poeta magnus, printre ele,

Curat la trup și răzvrătit,
De moare încă nenuntit,
Ascultă astrele cum cad
La Baaad, la Baaad.

Dar într-o seară prea albastră,
Cum sta, cu Mil, la o fereastră
Și admirau, privind în jos,
Femeile cu sân sfios,

Trecu pe-acolo Una, care –
Cu râs frumos, de-nmormântare,
Tot îl chema, îl tot chema;
Poetul se-nsoți cu Ea.

De-atunci, mereu, la Baaad,
S-aud metafore cum cad,
S-aude o voce care cântă
Și umple veșnicia sfântă.

iulie 2011, Iași

C.D. ZELETIN

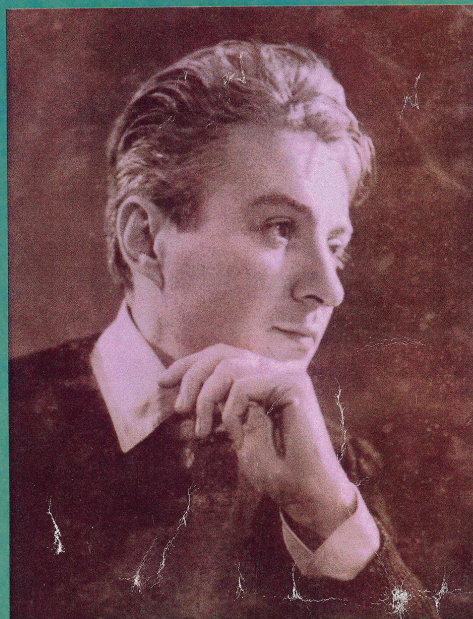
SCRIITORUL VIRGIL CHIRIAC

Era prototipul veșnicului adolescent. Nu-i puteai aplica în nici un fel alocuțiunea „*de la tinerețe/Pân'la bătrânețe*”, ci... *pân'la tinerețe*...

Aparținea, într-un fel greu de exprimat, țării îngerilor, în care, iată, nonagenar, s-a întors...

Nu zbura și nu era imponderabil, dar vocația de a trăi în idealități îi certifica puterea de a o face. Euharistia misterioasă pe care a primit-o la naștere îl hărăzise cu impresia de imponderabilitate. Nu se folosea însă de acest har, pentru a nu părăsi Țara Adolescenței, oricât de puternice vor fi fost presiunile devenirii întru maturitate și senectute. Căci ieri-alaltăieri, nonagenar, eternul adolescent, care purta cu el adierile Codreanului de la Bârlad, a plecat la Domnul...

Era un sol al prieteniei și, muind pana în călimara rămasă la Bârlad fără să i se usuce – miracol! – cerneala, a scris o viață numai pentru copii și pentru adolescenți. Cred că este singurul scriitor care a dedicat o carte memorialistică Liceului Codreanu.

E o poveste veche. De ani buni tot povestesc de ea, cui are timp să mă asculte. M-am hotărât s-o scriu. Nu-mi e prea limpede dacă fac asta, numai așa, ca să-mi mai omor timpul, sau, poate, cu speranța că, răscolindu-i cenușa, voi reaprinde, cât de cât, o flacăra, demult stinsă, în lumina căreia să mi se ivească iar bucurii, dealuri cu brân-deu, zarzări înflorite, săli de clasă cu miros de terahentină, biciclete, patine, maidane cu turci și minge de cârpă, dintr-o vreme poleită cu aur, când goneam prin viață chinând călare pe un cal cu aripi și potcovă de argint...

Ce greu trec clipele... ce repedeanii!
Am fost odărit la liceu...

Față de uriașa pâslă socială în care tot românul era un biet firicel presat cu neîndurare și cruzime pentru a realiza utopia omogenatului comunist, Virgil Chiriac rămăsese un fir liber vibrând în azur, o aromă persistentă în eter ca să indice că sub ea, acolo jos, se afla tipografia și editura tatălui său*, unde, când și când, se imprimau eternitățile visătorilor bârlădeni. Îl fereceam, din ascunzișurile mele enigmatice. El plutea fără să se fixeze, părând un om absolut fericit... Totuși, odată, în trenul ce ne ducea la Bârlad, mi-a mărturisit o mare tragedie familială, ba încă una nu cu patru sau cinci acte, ci cu o puzderie... În egală măsură tragedia se răsfrângea și asupra excepționalei sale surori, Gineta Stoienescu, maestră a sportului românesc, și, de la o vreme, o surprinzătoare pictoriță, înzestrată de Cel de Sus cu mult farmec personal...

Dacă Eminescu îl vedea pe Alecsandri, în eternele lui zbateri pentru maturizarea poeziei, teatrului dar mai ales a statului național român, *veșnic tânăr și fericit*, deși, dacă cercetăm arhivele istorice și diplomatice, dăm peste episoade de un dramatism cutremurător, Virgil Chiriac, bătătorind invizibilele curse ale unei tinereți fără sfârșit, apoi chiar că era un *veșnic tânăr și fericit*! Suplu, drept ca o riglă, cu albaștrii ochi umezi gata să pulseze odată cu inima lui dulce, era prietenos până aproape de frontierele familiarității – pe care nu le-a călcat niciodată – prompt și sincer până la ale neverosimilului. Virgil a trăit absolut tinerește nouă decenii, fără să se copilărească, fără să se adolescentinizeze, fără rictusurile senecte și pline de bogățiile unui eu biruit de suficiență.

A trăit mult, ca să poată iubi. Și a trăit mult tocmai pentru că a iubit mult. Și, fapt de mare însemnătate, a fost un om bun, cu o bunătate fără sincope. Iar dacă nu și-a biciuit prea mult talentul, și era un scriitor de talent, a fost din cauza aceluiași fin simț al măsurii care îi armoniza în întregime ființa.

Avea o față roză, iar părul i-a fost alb, de la tinerețe până la... suprema evaporare de pe acest pământ... (O clipă doar să fi avut părul închis la culoare, cât i-a trebuit fotografului să-l reprezinte, la cerere, într-o poziție *chic*, căutată, dar frumos nimerită...) De câte ori l-am întâlnit, la Bârlad sau la București, mi-a părut, cu albul și rozul lui, o creangă de zarzăr înflorit, care nu se mai scutură.

A plecat Dincolo cu albul și rozul crengii, căreia îi dădea chip, intacte, ce-mi păreau o subtilă rezervă sceptică față de pământul negru...

București, 7 aprilie 2016

* Găsesc, în jurnalul meu, următoarele:

„Joi, 21 mai 1987, Sfinții Împărați Constantin și Elena, Ziua mea și-a lui Constantin Chiriță, invitați ai municipalității în Zilele Culturale ale orașului. Mă scol la 4 jumate. Deschid fereastra când se luminează de ziua. Și aud, pentru întâia oară anul acesta... cucul! Printre blocurile din fața Vovideniei. Cercetez, de la fereastra camerei de hotel, cam pe unde ar fi fost strada Ștefan cel Mare. Apropo: Virgil Chiriac îmi spunea ieri că pe vremuri a scos o revistă a străzii Ștefan cel Mare, unde tatăl său era tipograf (trăiește astăzi în 1986!), intitulată „Adieri literare” și alta, „Aiurea”. *O, tempora, O mores! O, ierum, ierum,/ O, quae mutatio rerum!*”

Breviar biobibliografic

S-a născut la 10 aprilie 1926, la Bârlad și a încetat din viață la 30 martie 2016, la București.

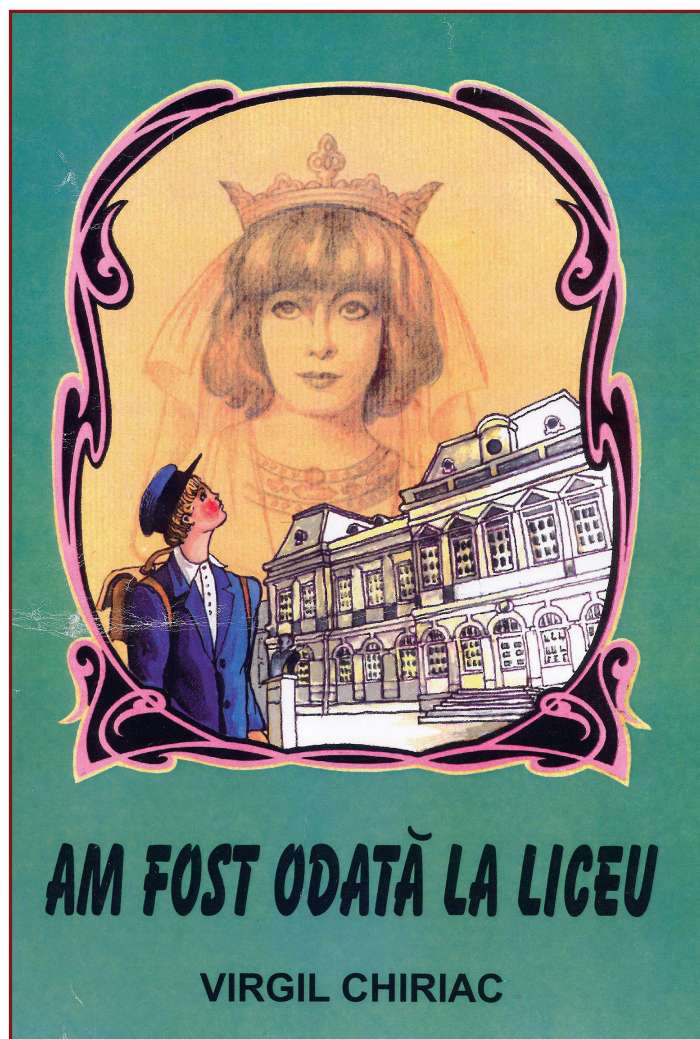
Liceul Gheorghe Roșca-Codreanu din Bârlad (1937–1944).

Institutul de Artă dramatică din București (1945–1948), unde i-a avut profesori pe Victor Ion Popa, Aura Buzescu și V. Maximilian.

Scurtă vreme a fost actor, s-a consacrat însă devreme literaturii pentru copii, adolescenți și tineri.

VOLUME publicate:

1. *Traista cu povești*. Editura tineretului, București, 1955.
2. *Ăsta-i Petru*. Editura tineretului, București, f.a.
3. *Cinci căpitani și racheta*. Editura tineretului, București, 1958. Două ediții.
4. *Dimineața cerul e mai albastru*. Editura tineretului, București, 1961.
5. *Papucarul vrăjitor*. Editura tineretului, București, 1962.
6. *Zănele călătoresc cu acceleratul*. Editura tineretului, București, 1965.
7. *Lacrimile lăcrămioarei*. Editura Ion Creangă, București, 1972.
8. *Ăsta-i Dănuț*. Piesă de teatru. Editura Casei centrale a creației populare, București, 1973.
9. *Fug anii dragostei*, roman. Editura Eminescu, București, 1987.
10. *Am fost odată la liceu. Poveste veche*. Editura New Agris, S.R.L., București, 2008.

ELENA I. POPOIU

„LECTIA EMINESCU” PENTRU UN TÂNĂR PSIHIATRU. BOGDAN C.S. PÎRVU: *MIHAI EMINESCU. ANII 1883 – 1889*

Datorăm unui vechi și bun prieten ieșean îndemnul, de un timp chiar stăruitor, să ne facem noi, Academia Bârlădeană, mai vizibili în manifestările editoriale, iar colaborarea fidelă și fără nori cu Editura Sfera să o onorăm cu mai mult decât o mențiune pe pagină interioară: *Sub egida Academiei Bârlădene*.

Îi mulțumim și facem, iată, primul pas.

Și nu oricum, ci pe o copertă pe care scrie *Mihai Eminescu*.

Și nu oricând, ci într-o lună a lui Eminescu.

Am înțeles din discuțiile cu autorul cărții că Eminescu nu e o haltă oarecare din parcursul unui foarte tânăr medic psihiatru. El nu s-a amestecat între „oameni mari” numai pentru că vecinătatea cu Eminescu pe coperta unor cărți ar asigura o glorie instantanee; Eminescu îi este un crez și, cât îi va sta în putință, credem că îl va urma chiar la Ipotești, departe de mirajul unor oferte ispititoare din... Țările Scandinave, Regatul Unit ori Lumea Nouă.

Pentru dr. Bogdan C.S. Pîrvu, dar, Eminescu rămâne un îndelungat proiect (*horribile dictu!*). Teza sa de doctorat, *Psihopatologie și creativitate*, sub egida Universității de Medicină din Cluj-Napoca (conducător științific: prof. dr. Doina Cosman), îl situează pe poetul național în vârful unei demonstrații biopsihosociale din care reiese că Artistul (ori, mai exact, 70-75% dintre artiști) își plătește talentul cu... talanți ce au acoperire în boli psihice.

Mai în adâncime pe alocuri, și după o extinsă

incursiune în orizontul trăsăturilor de personalitate, *Prețul Poeziei* (Iași: Artistic Creativity Library) ne spune că moneda cu care Charon va pecetlui buzele Poetului pentru a-l trece peste Styx, are acoperire în simptomatologia psihopatologică, cel mai probabil într-o psihopatologie din spectrul schizofreniei ori al bipolarității. În limbaj mirean, și cu o probabilitate de cel puțin 80%, prețul poeziei se măsoară în nebunie.

Și mai în adâncime, *Îngerul rănit. Carnea, boala și moartea* (Iași: Institutul European) ne dezvăluie că Poetul romantic e ținut să treacă prin varii ipostaze, acelea de damnat (Byron), însingurat (Musset), bântuit (Hoffmann), bolnav (schizofren – Hölderlin; bipolar – Eminescu) și sinucigaș (Chatterton), ele toate locuind la adresa: polimorfismul TAQ 1A, gena DRDZ, alela A1+.

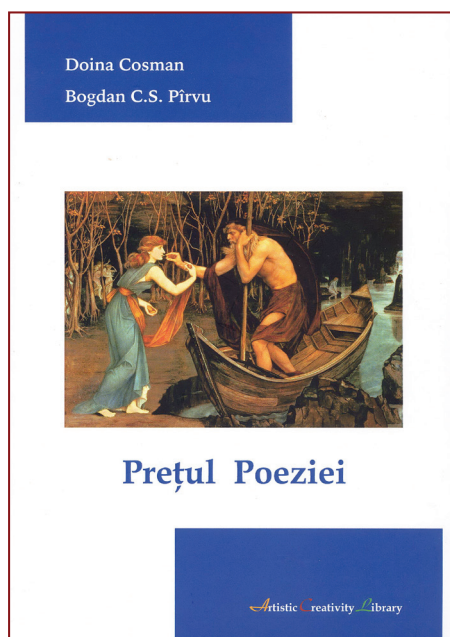
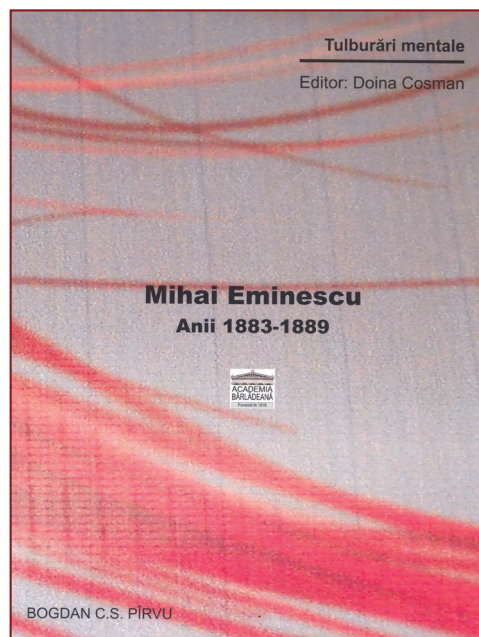
Mereu în jurul lui Eminescu și solidară cu el, orbita în care s-a înscris dr. Bogdan C.S. Pîrvu numără stații de oprire în reviste, dacă am numărat bine, din trei continente – cu popasuri repetate în *Romanian Journal of Artistic Creativity* și... *Pagini medicale bârlădene*.

Volumul pe care l-a încredințat Academiei Bârlădene, însă, nu mai orbitează „planeta Eminescu”, ci coboară și o „consultă” metodic, până la pedanterie. Își scoate astfel din culpă confrății medici și ne dojenește pentru că-i privim uneori cu năduf pe contemporanii poetului.

Se vede din volumul de față că prietenii nu l-au ocolit pe Eminescu în clipe de restriște, că junimiștii, în frunte cu Maiorescu, au vegheat tot timpul asupra lui.

Încă o dată, așa a fost să fie...

Grija autorului, vedem, către aicise îndreaptă. Nu și-ar dori să lase vreo clipă impresia că ambiționează a se institui într-o bornă ultimă a patografiei eminesciene, că înainte de el fu „genune”, iar odată cu el „negura eterna” va să se desfacă „în fâșii”; pentru a ocoli orice vorbă rea despre cutare diagnoză, el se străduie a se întoarce mereu în timp și a rostui acea diagnoză în ecuația timpului ei. Nu-i ușor să-ți alungi porniri și patimi, ori să nu-ți reverși frustrările când te doare cu adevărat, când îl examinezi pe cel ce a făurit nu doar literatura română, ci și limba română – șchioape și știrbe până la El!

MIRCEA COLOȘENCO

MIHAI EMINESCU - DOCUMENTAR 1889

EXTRASE DIN ZIARUL „ROMÂNUL”

• **ROMANULU** – XXXIII, joi, 27 iunie (15 iunie s.v.) 1889, p. 634, Edițiunea de seară. Fondatore: C.A. Rosetti. Director: Vintilă C.A. Rosetti. Redacția și administrația Strada Doamnei nr.2.

Voiește și vei putea. Luminează-te și vei fi. (Motto-ul ziarului)

Eri dimineață d. judecător Bhisan, însoțit de d. procuror H. Catargiu, au mers la ospiciul d-lui doctor Șuțu și au vizitat pe nenorocitul Eminescu.

Acesta pentru a i se putea numi un consiliu de familie.

Răspunsurile lui Eminescu au dovedit încă uă dată că starea bôlei lui este incurabilă.

...

Tribunalul secția a II a instituit ieri consiliul de familie pentru administrarea pensiei nenorocitului Eminescu.

Consiliul se compune din d-nii: Maiorescu, Laurian, Ștefan Mihăilescu, Brăneanu și D. Cariagdi.

Acest consiliu și-a depus un avis în privința modului cum va administra.

R. XXXIII, vineri 28 iunie (16 iunie s.v.) 1889, p. 637, col.6; p.I

...

ULTIME INFORMAȚIUNI

Anunțăm cititorilor noștri, una din veștile cele mai triste și dureroase.

Eminescu nu mai este!

Ad'i dimineață la orele 4, nenorocitul poet în urma unor lungi suferințe s'a dat ultima suflare, în casa de sănătate a d-lui dr. Șuțu.

Poesia românească, prin încetarea din viață a lui Eminescu, a încercat una din perderile cele mai adânc zîmțite.

*

Mihai Eminescu s-a născut la Botoșani în anul 1849, împlinea deci 40 de ani.

El își făcu primele studii în Cernăuți, le continuă apoi în Blaj, Viena și Berlin.

După ce se întărse în țară, ocupa pe rând mai multe funcțiuni. Într-un rând fu numit revisor scolar al județelor Iași

și Vaslui. Altă dată, fu însărcinat cu predarea limbii germane și geografia la scoala comercială din Iași.

Având un capital de cunoștințe întinse, el se aruncă în diaristică, unde ocupă locul de prim-redactor al diarului *Timpul*, până în momentul fatal al declarării bôlei sële.

În ultimul timp a scris din când în când la *România Liberă*, *Fântâna Blandusiei* etc.

Ceia ce va rămâne ănsă pentru tot-d'auna de la Eminescu, sunt poeziile sële, ce au apărut deja în a treia ediție, sub îngrijirea d-lui T. Maiorescu.

*

Astă-d'i la 3 ore p.m., d-nii doctori Șuțu și Alexianu au făcut autopsia cadavrului lui Eminescu.

R. XXXIII, sâmbătă, 29 iunie (17 iunie s.v.) 1889, p.643,col.4; p.II

...

Mórtea lui Eminescu

Iată detalii în privința morței nefericitului poet Mihai I Eminescu:

Cu 15 dîle înaintea încetării lui din viață, doctorul Șuțu a început a se îngriji de sănătatea luceafărului poeziei române, căci Eminescu începu a merge din ce în ce mai réu.

Eri diminătă el ceru se i se dea un pahar cu lapte și ceru se i se trimită d-rul Șuțu, căci vrea să vorbească cu el. Era în momentu de luciditate; doctorul întrebându-l cum se simte, Eminescu răspunse că are dureri în tot corpul, cari îi cășunéză mult réu.

Din nenorocire... Aceste momente lucide, n'au ținut mult, căci după uă jumătate de ora, bietul Eminescu începu din nou sé aiureze.

D-rul Șuțu caută sê-l liniștească și poetul se duse sê sé culce.

Nu trecu nici uă oră, când d-rul Șuțu intră din nou la el, de asta dată îl găsi întins... fără nici uă suflare.

Eminescu murise.

Doctorul Șuțu, făcu cunoscut această știre tuturor prietinelor sêi și membrilor consiliului de familie, ce s'a constituit Marțea trecută.

Corpul sêu a fost îndată transportat la uă altă cameră a ospiciului în apropierea biuroului d-rului Șuțu. Stêtea întins pe un pat și era învălit cu un zăbranic.

Fața-i e forte slăbită și are mai multe zgârieturi, cari au provenit din cauza mîncărimei ce suferea el.

În urma dorinței d-lui Titu Maiorescu, s'au procedat la autopsia cadavrului lui Eminescu.

S'a constatat spune *Constituționalul*, că creerii avéu o greutate de 1400 grame, cu tôte că erau în stare de imuere (ramoliție).

Emisferul stâng singur cîntărea 695 gr. cel drept, 555, fără cerebel. Partea psihică a creerilor era aprôpe total ulcerată, în emisferul stâng chiar și cea psycho-motrice; membranele creerilor injectate și aderente. Circumvoluțiunile mult dezvoltate și adânci. Inima în stare de ipertrofie pasivă cu degenerare grăsoasă a țesutului muscular; la rădăcina aortei s'a constatat începutul unui proces aieromatos, ér valvulele inimei erau intacte. Degenerarea grăsoasă s'a gasit în același stadiu și la țesăturile ficatului care bine înțeles era puțin ipertrofiat. Splina în stare iperemică și de degenerație.

Amicii marelui poet au deschis o listă de subscripțiune pentru înmormântare. Guvernul ănsă s'a însărcinat cu tote cheltuelile de înmormântare.

Corpul a fost depus în biserica Sf. Gh. Nou de unde cortegiul funebru va pleca adi pe la 5 ore la cimitirul Șerban -Vodă.

Mórtea poetului Eminescu a produs o impresiune din cele mai dureroase în tôte cercurile.

R.XXXIII, Duminică, 30 iunie (18 iunie s.v.) 1889, p.645, vol.6, [pag. I-a]

...

ULTIME INFORMAȚIUNI

La înmormântarea lui Eminescu ce se va face adi, va lua cuvântul din partea presei, d. D.A. Laurian.

*

Aflăm că studenții universității vor depune o corónă pe carul funebru al lui Eminescu.

De asemenea, aflăm că studenții au delegat pe un coleg al lor, care se ție un discurs la mormântul geniului poet.

R.XXXIII, idem, p. 647, col. 3-4

...

Inmormântarea lui Eminescu

Inmormântarea poetului Eminescu s'a făcut eri, după cum am anunțat.

Dricul era simplu și tras numai de doi cai.

Lumea începuse a se aduna; pe la orele 5 și jum., erau deja mulți. Erau prieteni săi, admiratorii săi, cunoscuți și necunoscuți, tot tineretul, care se înflacăra și îndumnezeia pe nenorocitul și marele poet. Intr'un cuvânt era de față acel strat al societății, care citește și care va citi pe Eminescu. Presa mai cu sîmă, și-a făcut datoria ei pe deplin.

Stetea întins, în mijlocul bisericei, pe un catafalc, era acoperit de flori, de frunze și de ramuri, întocmai cum dorea sîrmanul poet,

Nu'mi trebuie flamuri,
Nu voi sicriu bogat
Cî'mi împlețiți un pat
Din tinere ramuri.

De abia se zărea afară din frunze și corone, cari îl acopereau, între altele am vedut următoarele, după cum imi aduc aminte

A Academiei României;

A Presei;

A societății „Tinerimea Română”;

A diarului „Constituționalul”;

A diarului „Naționalul”;

A societății studenților universitari „Unirea”;

A diarului „Fontána Blanduziei”, unde poetul, scrisese câte ceva în ultimul timp etc., etc.

Am putut distinge printre asistenți pe d. Mihail Cogălniceanu, delegat din partea Academiei române, d. Titu Maiorescu, fost ministru al instrucțiunii publice, amic intim cu réposatul, d. Lascăr Catargiu, președintele consiliului de miniștri, d. Teodor Rosetti, fost ministru-președinte, d. col. Algiu, d. George Lahovary, secretarul societății de geografie, d. Ștefan Mihailescu, fost secretar general al ministerului instrucțiunii publice și profesor, d. D.A. Laurian, profesor și amic intim cu poetul, d. N. Mandren, etc.

Dintre dîmne am recunoscut pe d-na Maiorescu, pe d-na Laurian și uă mulțime de alte dîmne și domnișore, cari au venit se însoțesca până la mormânt ultimele rămășițe ale poetului.

La orele 5 începu serviciul funebru. Bărcănescu, șeful corului de la biserica *Domnița Bălașa*, Bărcănescu, unul din

cei mai buni prietini ai defunctului, a venit însoțit de corul său, la această inmormântare.

Și nu erau accente de ocazie ce le canta Bărcănescu, și nu era plătit, se vedea de pe fața lui cât de mult suferă, pentru pierderea unui amic, ca Eminescu.

Notele ce eșeau din gura lui Bărcănescu, te indușau, și faceau se'ți vie lacrimile fără de voie.

Trec la alt-ce-va, mai prozaic în sine. Se știe că Eminescu era ateu, se știe că poetul spunea în viața că „*Religia e uă e o frază inventată și că cu umbre cari nu sunt, au întunecat vederea óamenilor*” și că „*minciuni și frase-i totul*” și bine acelui care dicea și credea ast-fel, acelaia, ii s-a făcut uă inmormântare religioasă, cu popi, cu lumânări și cu tóte, ca celui mai pravoslavnic creștin.

După ce se ispravi serviciul religios d-nul Gr. Ventura prim redactor al diarului *Adevérul*, ținu uă cuvîntare scurtă, cautând a arêta meritele poetului; apoi cadavru marelui Eminescu îi ridicat de mai mulți prietini ai săi și suiră pe umere până la carul mortuar.

La orele 6 și jum., cortegiul porni în urma lui veneau mai înteu: d-nii Lascăr Catargiu, M. Cogălniceanu, Maiorescu, d-na Maiorescu, Th. Rosetti, Ștefan Mihailescu, Laurian, etc.; apoi veneau toți diariștii și cei l'alți prieteni ai săi, la urmă un convoi lung de studenți universitari, tinerimea de prin scoalele secundare, precum și uă mulțime mare de alte persóne.

Cortegiul traversă stradele: Sf. Gheorghe, Colțea, bulevardul Academiei. Aci în fața Universității, d. D.A. Laurianu, în numele presei ținu un discurs bine simțit.

Terminînd d. Laurian dice. «Sê ne descoperim înaintea lui Eminescu, căci el ca poet a fost un titan, iar ca diarist, un atlet».

După ce isprăvi d. Laurian, vorbi chiar lângă carul funebru, din partea studenților universitari, d. Calmuschi, student în litere, d-sa și-a început cuvîntarea chiar cu cuvintele poetului din *Mortua est*:

Făclie de veghe pe umedi morminte,
Un sunet de clopot în orele sfinte,
Un vis ce-și móe aripa'n amar,
Ast-fel ai trecut de al lumei hotar.
Și terminînd:

Poți didi uă lume'ntrégă, poți s'o sfarimi, ori ce'ai spune

Peste tóte uă lopată de țărênă se depune.

După acéstă cuvîntare, cortegiul porni din nou, trecînd apoi prin calea Victoriei, strada Carol, calea Rahovei și ajunse până la cimitirul Șerban Vodă (Belu).

Ajuns la cimitir, patru elevi ai școlei normale de institutori, îl luară pe umeri și-l duseră până la mormînt.

Aici după ce religia își mai făcu ultima ei datorie, d-rul Neagoe, bun prieten cu Eminescu, rosti uă cuvîntare, care stórse lacrimile celor de față.

.....

Se vorbește că prietini și adoratorii lui îi vor ridica un monument; n'ar fi réu, ci din contra ar fi prea bine.

Dér până atunci:

Al serei rece vânt,
De asupra-i teiul sfînt
Își scutură creanga.

Și cum n'a mai fi pribeag
De acuma'nainte,
L'or troeni cu drag
Aduceri aminte.

ULTIME INFORMAȚIUNI

Următoarele diare au subscris suma de 397 lei 70 b., pentru coróna ce a fost depusă pe sicriul lui Eminescu:

Adevérul, Constituționalul, Curierul financiar, Democrația, l'Indépendance roumaine, Liberté roumaine, Lupta, Naționalul, Românul, Rêșboiul, Rêșboiul vechiu, România, România literară, Telegraful român, Universul, Voința națională.

Coróna costînd numai 300 lei, mai rămîne suma de lei 97, b. 70.

R. XXXIII, Luni, 1 iulie (19 iunie s.v.) 1889, p. 15; col. 2-4.

...

După cât aflăm, d. B.P. Hasdeu, a scris uă scurtă dér plină de un adevér isbitor și crud, amintire despre Mihail Eminescu. Acest articol va apare în numărul viitor al *Revistei Nouă*.

R. XXXIII, Miercuri, 3 iulie (21 iunie s.v.) 1889, p.658, col.1.

...

În memoria lui Eminescu

Aflăm din Botoșani că un comitet ar fi pe calea de a se forma, în laudabilul scop de a ridica, prin subscripțiuni publice, bustul lui Eminescu, în centrul grădinei primăriei din Botoșani.

R. XXXIII, Vineri, 5 iulie (23 iunie s.v.) 1889, p.667, col. 2,4.

*

Mórtea poetului Eminescu este înregistrată și în foile maghiare.

Ast-fel *Egyetértéz* făcînd uă schiță biografică a lui Eminescu, îl numește «Lenau» al Românilor, și tot uă dată arată pierderea cea mare ce a îndurat literatura română prin mórtea prematură a acestui

mare autor.

Idem, col. 4; reluare în nr. duminică 7 iulie, p.671, col.5.

...

ULTIME INFORMAȚIUNI

În memoria lui Eminescu

După cât aflăm, eri s'a ținut în Botoșani uă adunare a admiratorilor lui Eminescu, în salónele redacțiunei diarului *Libertatea*.

S'a constituit un comitet ad-hoc, care s'e aibă însărcinarea cu stringerea de fonduri, necesare pentru ridicarea unui bust marelui poet.

*

Correspondentul nostru din Iași ne scrie, că mai multe persóne din acel oraș, au luat inițiativa de a bate uă medalie comemorativă în amintirea lui Eminescu.

După cum adaugă correspondentul, medalia s'a comandat deja în străinătate.

*

Mult cunoscuta *La revue de l'Orient*, ce apare în Budapesta, consacră în ultimul număr, un foileton întreg, decedatului poet Eminescu.

La Revue... între alte multe elogii, încheie articolul dicând că Eminescu, a fost unul din cei mai mari poeți ai României.

*

În numărul nostru de mâine vom publica uă *amintire* din viața lui Eminescu, scrisă de d. Scipione I. Bădescu publicist din Botoșani și fost amic intim cu poetul.

Citim în ziarele din Iași:

Ni se atrage atențiunea asupra unui imorant manuscript filosofie a lui Eminescu. E vorba de uă traducțiune comentată din limba germană a uneia din operele celebrului filosof Kant. Opera tradusă este: «Critique de la raison pure» partea I, tradusă și însoțită de nisce lungi și admirabile comentarii, datorite genialului nostru poet, care se scie că iubea foarte mult filosofia germană și mai ales pe Kant.

E vedit de ce interes este acel însemnat manuscript și care ni se spune că s'ar fi aflând la unii din literații noștri. Cum ênse nu scim anume la ce persónă se află, de aceia atragem și noi atențiunea prietenilor lui Eminescu a căuta manuscriptul în cestiune, dându'i cea mai întinsă publicație.

*

De asemenea aflăm că în curênd va apare în capitală o broșură conținând biografia poetului, o analiză a operilor sêle, precum și tóte câte s'au scris de el în diferitele diare din țeră și străinătate.

*

Fântána Blandusiei, diar unde a scris

Neconținut, Eminescu ...

în ultimul timp Eminescu, a apărut eri în doliu. Conține biografia și diferitele scrieri ale poetului.

Revista Nouă, sub direcțiunea d-lui Hajdău conține sub semnătura acestuia, un mișcător articol, asupra poetului.

R. XXXIII, marți 9 iulie (29 iunie s.v.) 1889, p.679, col.I

...

CRONICĂ

AMINTIRE

Lumina dulce a lunii se revarsă în valuri argintii peste întreaga fire.

Cu buruieni crescute printre olanele de pe coperișu cu streșinile rupte și crucea atârănând, abia ținându-se de un lanț, *biserica Caimata*, [?] tristă, în mijlocul mormintelor cu cruci strîmbe și rîse de vreme.

Uă adiere lină, clatină a lene frunzele unui plop bătrîn, crescut în preajma biserice și freamătul foilor s'auzea în depărtare ca susurul unui isvor.

Luna lumina curtea mare a bisericii – tăcută și pustie – presărată pe ici-colea cu morminte, iar de pe clopotniță, s'auzea strigătul de cobe al cucuvaliei.

Tăcerea adîncă domnește... nimic nu se aude; din când în când sborul iute și speriat al vreunei păsări de noapte, turbură liniștea de mórte ce domnește peste morminte.

Numai:

Biserica-n ruină

Stă curioasă, tristă, pustie și bătrînă,

Năuntrul ei pe stâlpi-i, pereți, iconostas

Abia conture triste și umbre au rămas;

Drept preot tórce-un greer un gând fin și obscur,

Drept dascăl tócă cariul sub învechitul mur.

În fața biserice, un lung șir de odăițe, vîrîte în pămînt, de a'i crede că-s bordeie, sunt adăpostul preoților. De partea cea alta, pe după biserică, sunt încă două odăi, tot așa de scunde și infundate în pămînt. Una locuită de *baba biserice* cea l'altă cu chirie unui tinêr.

Nimic mai curios ca acesta.

Cu fașa ócheșia, pèr negru, ochii negrii – adinci ca marea – pelița feței albă și mata; tăcut, trist, retras ăn odăiță, tótă ziua cu perdelele lăsate, scriind fără răgaz.

De când venise, nimeni nu pătrunse la el. Sêra numai când stelele înepeu a sclipi pe cer, când luna lumina văzduhul, când frunzele plopului tremurau la adierea vîntului; când printre crăci de salcie, razele lunii, străbăteau ca niște sulii de argint; atunci furișu, pe ascuns, ferestrele lui se deschideu, lăsând să intre în valuri,

răcorea serei și lumina lunii. Figura lui tristă, blândă, în gânduri adîncită, aparea la ferăstră, privind lung curtea biserice.

Înăuntru, un pat de scânduri, cu o velință albă; în colț uă masă de cu-un scaun de lemn, iar în jurul păreților, policioare acoperite cu cărți. Tavanul de scânduri, înegrite de vreme, rîse de cari și pline de păinjeniișu.

Masă, scaun, cărți, pat, totul era acoperit de un strat des de praf.

Pe jos rogojină, iar de desupt, pămîntul lipit și netezit de baba biserice.

Și privirea lui adîncă, pătrunzătoare, tristă ca durerea, se îndrepta în sus, privind seninul cerului, luna, stelele, pierzându-se în depărtări albastre.

Astfel petrecea de un an, de când venise.

Ziua scriind, nóptea privind natura până din spre ziuă.

Și când luna trecea pe după biserică, când s'auzea pitpalacul în pridvorul caselor din fund, stelele începéu a păli, lucefărul dimineței s'arăta pe d'asupra clopotniței, când ciripitul vrăbielor din plop umplea văzduhul și în liliacul din colțul casei s'auzea cîntarea încétă, lină și mîngăitoare a privighetorei, el adormia dus, cu capul pe uă mână în loc de pernă.

Suflul zefirului îi răcorea fruntea largă, mare, întipărită tot d'auna de uă profundă melancolie.

Fire tăcută, gînditoare... trăia mai mult cu el și cu natura.

Și de plînge, de se cêrtă,

Tu în colț petreci în tine

.....

Tu rămâi la toate rece

.....

Nu spera și nu ai teamă...

Acesta era *Michail Eminescu*.

Scipione Bădescu

R. XXXIII, miercuri 10 iulie (30 iunie s.v.) 1889, p.682, col.3-4.

...

Aducem la cunoscînța consiliului de familie instituit pentru administrarea pensiei lui Eminescu de pe când acesta era încă în viață, și în special amicilor defunctului poet, că mai multe cărți și manuscrise de ale lui, se află într'un cufăr, în fosta sea locuință din strada Stirbei-Vodă.

Ar fi bine ca aceste hârtii să se ia mai în grabă de acolo, căci ar fi păcat ca ele să se risipească și pierde.

Ibidem, p.683, col. 3-4.

...

Neue Freie Presse din Viena, făcînd necrologul regretatului nostru poet Eminescu, dice între alte elogii că alătura

cu Alexandri, Eminescu e cel mai însemnat poet al României și el a probat în poeziile sale că limba română, ce era desprețuită acum câte-va decenii, ca limbă a țăranilor, este în stare să satisfacă exigențele cele mai înalte și mai dificile ale creațiunii literare.

R. XXXIII, sâmbătă 13 iulie (3 iulie s.v.) 1889, p.691, col. 3-4.

*

Diarele din streinătate urmăză a înregistra mórtea lui Eminescu.

Ultimul număr din *Deutsche Zeitung* din Viena îi consacră un articol; de asemenea și *Le Courrier du Soir*, în ultimul număr, vorbind de mórtea lui Eminescu, dice că România a pierdut un poet, cu care, cu drept cuvânt, merită să se mândrească.

Idem

*

D. Scipione Bădescu, publicist din Botoșani, face cunoscut prin diarul său *Curierul român*, că a început a scrie uă serie de amintiri adevărate, conținând vr'o 30 de episoade din cele mai interesante din viața lui Eminescu.

Aceste articole vor apare într'unul din diarele cotidiene din capitală.

Idem

*

După cum am anunțat, în săptămâna trecută, a apărut un studiu critic asupra lui Eminescu, datorit penei d-lui Corneliu V. Botez, student al facultății de drept din capitală, și redactor al părții literare de la *Revista literară*.

Acastă broșură se vinde în folosul statuei ce se va ridica lui Eminescu.

*

Tot uă dată comitetul societății *România literară*, ne rógă să anunțăm că acest comitet a decis să deschidă liste de subscripțiuni pentru ridicarea unei statui lui Eminescu.

*

După cât suntem informați, d. Titu Maiorescu, e hotărît a scóte după vacanțe uă ediție în care să fie cuprinse tóte operile lui Eminescu, atât cele poetice, cât și cele în proză, precum și cele politice publicate în diversele diare, de reposat poet, și mai cu sémă cele din *Timpu*.

R. XXXIII, duminică 14 iulie (4 iulie s.v.) 1889, p.695, col.7.

...

Intrunirea ținuta Duminecă în salónele diarului *Libertatea* din Botoșani, în privința ridicării unui bust lui Eminescu, s'a amânât, după ce s'au luat mai multe rezoluțiuni importante.

S'a decis ca să se alegă un comitet de inițiativa, s'au propus câteva midlóce pentru adunarea fondurilor necesare

și în sfârșit s'a hotărît a se face uă nouă intrunire, cu invitări speciale.

Tot în scopul ridicării unui bust poetului, d. avocat Razzi a făcut uă propunere în sênul consiliului comunal al orașului Botoșani.

R. XXXIII, marți 16 iulie (6 iulie s.v.) 1889, p.703, col.2.

...

În curênd va apare un *memoriu* asupra lui Eminescu, care va conținea datele cele mai importante și mai esacte din viața poetului, culese de la o persoană cât se póte de competentă și care a fost în relațiuni intime cu Eminescu.

*

După cât aflăm Consiliul comunal din orașul Botoșani ține la dispozițiune trei mii de lei pentru monumentul ce se va ridica pe mormântului poetului Eminescu.

*

D. Filip Marinescu, unul dintre absolvenții scólei nóstre de sculptură, și admirator al poetului Eminescu, s'a hotărît să formeze bustul acestuia după ultima fotografie, în mărime mai mare de cât cea naturală. După cum crede *Fântána Blandusiei*, bustul va fi gata cam peste vr'uă trei săptămâni.

*

Se scie că d. V. Gh. Mortzun, redactorul părții literare de la revista *Contemporanul* a început a tipări poeziile inedite și proza literară, a nefericitului poet.

După cât aflăm acuma, acastă publicațiune întreruptă pentru un moment, va apare în curênd și beneficiul ce va resulta din vëndarea acestor volume va fi rezervat pentru cheltuielile ce vor necesita statua sêu bustul ce se va ridica lui Eminescu.

R. XXXIII, miercuri 17 iulie 1889, p.707, col.4.

...

Sub preșidenția d-lui Maiorescu s'a format un comitet care să facă apel la tinerimea română pentru a contribui la facerea unui monument pe mormântul lui Eminescu.

Planul este ca împrejurul mormântului să se facă un grilaj de fer, în lăuntru să se ridice uă stâncă de marmură și alătura se va planta un teiu.

Se va face un apel și către tinerimea română de peste munți, astfel către Bănățeni va face apel d. V. Măndreanu.

R. XXXIII, joi 18 iulie 1889, p.711, col.2.

...

A apărut fascicula VII, anul al cincilea din mult cunoscuta *Romaenische Revue* din Viena sub direcțiunea d-lui dr. Corneliu

Diaconovici.

*

Romaenische Revue, anunțând mórtea lui Eminescu, spune că poporul român trebuie să-l jelească, căci a pierdut pe unul din cei mai mari fii ai săi.

«Cu el n'a pierit numai omul dér și nesfârșita comóră a poporului român, căci Eminescu a fost uă odraslă genială a acestuia și un uriaș al cugetărei.»

*

Tot în ultimul *Romaenische Revue* se află publicate, în traducere următoarele trei poezii de ale lui Eminescu: *Diana*, *Veneția* (sonet) și *Glossa*.

R. XXXIII, duminică 21 iulie 1889, p.723, col.3.

*

Mâne se vor întruni în Botoșani, membrii comitetului ales ad-hoc, pentru a lua uă decisiune definitivă în privința ridicării unui bust lui Eminescu.

Idem

*

Revista olteană ce apare în Craiova publică în ultimul număr (Nr.4) *Sărmanul Dionisie*, nuvelă de Mihail Eminescu.

R. XXXIII, miercuri 24 iulie 1889, p. 735, col. 4.

Convorbirile literale, revista în care Eminescu și-a publicat mai tóte poeziile sële, publică sub iscălitura directorului ei, Iacob Negruzzi, un necrolog și o biografie asupra vieții marelui poet.

D. Negruzzi își termină ast-fel articolul d-sële:

«Cu Eminescu s'a stins un mare poet național, original în tóte felurile, noi pierdem un amic iubit și un conlucrător dintr'acei, a căror geniu au aruncat o lumină vie asupra publicațiunii nóstre, iar ca om dispare o figură estra-ordinară din cele mai interesante și mai simpatice.»

*

D. dr. Șuțu plécă adi la Paris spre a participa la congresul de „*medicină mintală*” fiind delegat din partea colegiului medical al Eforiei spitalelor. Cât va lipsi, d. dr. Tomescu medic la spitalul Colțea va dirige institutul special din Mântulésa. D-rul Tomescu va da consultațiuni la institut în tóte dîile de la 10 la 11 ore și de la 3 la 5 ore.

R. XXXIII, joi 25 iulie 1889, p. 739, col.3.

...

Se deschide pe séma ministerului de interne un credit estraordinar de 3.000 lei, asupra exercițiului 1889-90, pentru cheltuieli de înmormântare a decedaților Constantin Brăiloiu, fost ministru și deputat, și *Mihail Eminescu, poet*.

R. XXXIII, vineri 25 august 1889, p. 855, col. 3.

ROXANA GALAN

REÎNTOARCERI, REMEMORĂRI: JURNAL NOBEL 1974, DE RADU ȘERBAN PALADE

Apărută în 2016, la Editura Sfera din Bârlad, cartea este o rememorare vie și captivantă a celor aproape zece incredibile zile petrecute de Radu Șerban Palade și o parte din membrii familiei la Stockholm, cu prilejul decernării, în 1974, a Premiilor Nobel, an în care George Emil Palade - unchiul autorului - a fost unul dintre laureații prestigiosului premiu, pentru Fiziologie și Medicină, alături de colegii belgieni Albert Claude și Christian de Duve.

În timp ce medita asupra noțiunii de adevăr, după un episod deprimant de la Facultatea de Perfecționare și Specializare a Medicilor din București, pornind de la cazul unui *șef* care predă tehnici chirurgicale fără să fi intrat vreodată în blocul operator, Radu Șerban Palade primește vestea că unchiul său, George Emil Palade, a fost distins cu Premiul Nobel. Cum astfel de zvonuri mai fuseseră și altă dată, autorul ia legătura cu membrii familiei și prietenii care au auzit vestea la radio, printre ei fiind și bunul său prieten C.D.Zeletin (Dada), care vine spre a serba evenimentul în casa Palade. Între timp se primește confirmarea radiofonică a evenimentului: G. E. Palade, A. Claude și C. De Duve au primit, cu adevărat, Premiul Nobel 1974 pentru Fiziologie și Medicină, pentru opera lor de pionierat în domeniul biologiei celulare.

În timp ce numele George Emil Palade făcea înconjurul lumii, la Radio București se transmitea un scurt interviu cu proaspătul laureat, profesor la Yale University din New Haven, S.U.A., care atunci se afla în Canada. Acesta a transmis salutări rudelor și prietenilor din țară: ziua de 10 octombrie 1974 a fost o zi memorabilă.

S-a pus imediat în familie problema participării la festivitățile de premiere de la Stockholm, programate în luna decembrie. Despre posibilitatea deplasării discută cu C.D. Zeletin, iar despre aprobări pentru plecarea din țară, cu prof. Alecsandru Prișcu.

Din cealaltă parte a lumii, George Emil Palade

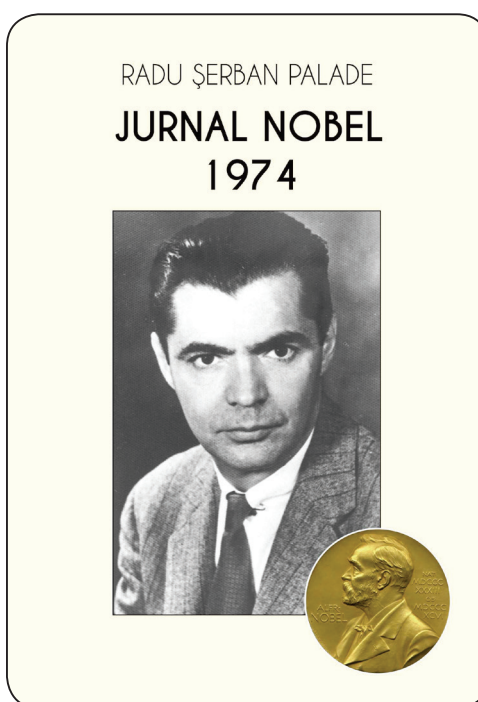
transmite hotărârea ca la festivități să participe câte doi membri din familiile surorilor sale: Adina (mama autorului), dr. Constanța Palade (Cim), Ina (vara autorului) și Radu Palade. Urmează goana, cu multe momente umilitoare, după aprobări și pașapoarte, pentru că regimul comunist transformase țara într-o

„gigantică închisoare” în care, toți oamenii erau considerați „potențiali dușmani ai sistemului.” Cu emoții și cu ajutorul și intervențiile, prin ambasadele române din S.U.A. și Stockholm, ale laureatului, se obțin toate actele și aprobările pentru deplasare și, aproape în ultima clipă, documentele de călătorie. Autorul mărturisește cu amărăciune: „...aveam treizeci de ani, nu mai călătorisem cu avionul, nu mai părăsisem țara...”

Începe aventura, în multe privințe fabuloasă, din capitala suedeză. Autorul trăiește pe viu, minut cu minut, reținând durabil pe retină și în memorie, detaliile pe care le va reconstitui cu fidelitate, peste ani, în carte. În centrul atenției sale vor sta, desigur, ceremonia oficială și eroii acesteia, în primul rând, George Emil Palade:

să fii nepotul primului român distins cu Premiul Nobel constituie, în sine, un titlu de glorie, clipa de eternitate a unei familii și mândria inegalabilă a unui popor. Deși, ca membru al familiei laureatului, este și protagonist, autorul își păstrează permanent privirea lucidă, îndreptată cu precădere asupra contrastului dintre cele două lumi separate de cortina de fier: imaginea ordinii și prosperității din lumea liberă *versus* spoiala și sărăcia din cea comunistă. Descrie, astfel, luxul de la Grand Hotel, în pofida crizei din anii 70 a carburanților, ce impusese, în România, măsuri draconice de economisire a energiei și reducere a iluminatului stradal, efecte invizibile în Occident.

Impresionat de potențialul unui regim democratic, vizibil la fiecare pas în bunăstarea, confortul, dar mai ales în normalitatea unei existențe civilizate, autorul consemnează, bunăoară, panorama ce putea fi

admirată de la ferestrele camerei de hotel, cu imaginea impunătorului Palat Regal, sau admiră facilitățile din spațiul hotelului, care cuprinde de la restaurante și baruri, la magazine, săli de dans, de masaj, de sport etc.

Momentele mult așteptate încep odată cu sosirea rudelor de peste ocean. Autorul relatează cu emoție și bucurie căldura întâlnirii cu George Emil Palade și soția sa Marilyn, cu vărul său, fiul savantului, Philip - și el medic - ce-i va fi coleg de cameră și companion de peregrinări prin oraș pe parcursul șederii la Stockholm, cu Georgia, fiica lui G. E. Palade, venită cu soțul ei american, Derek, ambii încântați de vizita în Europa.

Autorul vizitează obiective importante din marele oraș: Turnul de Televiziune, Palatul Regal, Catedrala Stor-Kyrkan datând din secolul al XIII-lea, admiră din limuzină orașul îmbrăcat în sărbătoare, pentru că se apropie și Crăciunul.

Premiile Nobel reprezintă un eveniment mondial. Cartea oferă o descriere detaliată, pe zile și ore, a ceremoniilor. În prim plan, Sala de la Concert Hall din Stockholm, unde se decernau Premiile Nobel în fiecare an. Radu Șerban Palade este impresionat de aspectul sălii, de organizarea ireproșabilă, de atenția acordată, după importanță, fiecărui invitat. Laureții sunt însoțiți de studenți îmbrăcați, ca de altfel toți bărbații din incintă, în fracul regulamentar, dar având ca semn distinctiv o șepcuță albă și o eșarfă în culorile naționale (galben-albastru); doamnele poartă elegante ținute de seară. Pe scenă se află bustul lui Alfred Nobel, un covor albastru cu crenguțe de laur, aurii și litera N în mijloc, decorul fiind completat cu garoafe albe, oferite anual de Agenția de Turism din San Remo, orașul italian unde a murit Nobel, la 10 decembrie 1896. Pe cele trei jilțuri aurii din centrul scenei iau loc membrii familiei regale, iar de o parte și de alta a scenei se vor așeza membrii Academiei Regale de Științe care decernaseră până atunci premiile, reprezentanții Institutului Karolinska, cea mai veche instituție de învățământ medical, membrii Academiei Suedeze. După intrarea în scenă a familiei regale, se intonează imnul, marșul regal și urmează festivitatea propriu-zisă. Au fost prezentați mai mulți laureați, dar momentul culminant este, bineînțeles, anunțarea decernării Premiului Nobel pentru Fiziologie și Medicină celor trei savanți: Albert Claude, Christian De Duve și George Emil Palade, pentru studiile consacrate organizării funcționale și structurale a celulei, care au condus la constituirea unei noi discipline: biologia celulară. Autorul menționează – inclusiv într-un capitol aparte din *Addenda*, – apariția insolită la ceremonie a scriitorului rus Alexandr Soljenițin: cel care ajunsese să-și ridice premiul Nobel pentru literatură cu patru ani întârziere, după ce fusese ostracizat și alungat din țara sa ca trădător, a fost aplaudat frenetic.

Urmează banchetul organizat la Primăria orașului, în Sala Albastră, spațiul fiind amenajat pentru o mie de persoane, cu masa centrală pentru oaspeții de onoare

și laureați, apoi în Sala de Aur, unde s-a ținut balul laureaților.

După aceste emoționante momente, autorul descrie mai multe vizite prin capitala suedeză, împreună cu membrii familiei, în locuri și cartiere inedite, fiind însoțit și de ghid vorbitor de limbă franceză. Vizitează, de asemenea, vechea Universitate de la Upsala, prima capitală a Suediei, asistă la o operație într-un bloc operator exemplar echipat, apoi asistă, ca invitat, la o masă rotundă, în studiourile Radio TV, unde laureații au discutat în cadrul unei emisiuni „Știința și omul” despre universalitatea materiei, posibilitatea existenței vieții extraterestre, progresul științelor, etc. Emisiunea a fost privită cu entuziasm.

Autorul își continuă periplul cu vărul său Philip într-o plimbare prin Stockholm, apoi toți membrii familiei merg la un restaurant în zona veche a orașului, unde discută politică, despre viața din România, despre cunoștințele, rudele, prietenii din țară. Radu Șerban Palade vorbește și despre *Balul Lucia*, organizat de Asociația Studenților în Medicină din Stockholm, unde au avut loc discursurile laureaților, modalitate prin care operele cercetătorilor se fac cunoscute tinerilor.

Vin apoi, treptat, inevitabilele despărțiri: întâi de Georgia și Derek, ce urmează să plece la Bruxelles și apoi în țară, de familiile de Duve și Claude, iar, în final, de Philip. Autorul rămâne cu George, mama, Cim și Ina (Marilyn era într-o vizită) la o cină în familie, discutând despre cei rămași acasă, într-o atmosferă caldă, îmbietoare. Joi, 16 decembrie 1974, are loc ultimul dejun la Grand Hotel, apoi despărțirea de George și de Marilyn, care-i conduc pe toți la mașină.

Întoarcerea în România e o tristă revenire într-o realitate pe care contactul recent cu lumea liberă o arată descurajant de cenușie.

Jurnalul Nobel constituie pentru autor un emoționant periplu prin amintiri glorioase, dar și un prilej de amare constatări asupra unor vremi ce au încercănat, decenii îndelungate, mințile luminate ale nației române.

Din atmosfera eterată de călătoria în capitala suedeză și de participarea la toate evenimentele amintite, într-un moment aproape de neimaginat pentru românii din acele timpuri, se desprinde personalitatea de geniu a lui George Emil Palade, cel care „a fost pentru biologie ce a fost Einstein pentru fizică”, fiind numit de contemporani *A Man for all Seasons* sau *The Superscientist of the XXth Century*.

Radu Șerban Palade a ținut să dăruiască românilor aceste amintiri reținute în memoria de lungă durată, el rămânând, sobru și modest, în postura de martor privilegiat al unui eveniment de anvergură. Și totuși, cronicarul ne lasă să-l descoperim, pe parcursul relatării, în convingătoare ipostaze și luări de poziție, suficiente ca, după încheierea spectacolului, să-l aplaudăm și pe el la scenă deschisă.

GRUIA NOVAC

IORGU GĂLĂȚEANU, CETĂȚEAN AL VREMURILOR

Îmi îngăduiesc rostirea câtorva vorbe despre un OM cu capul sus și nasul jos.

Mai întâi însă, acceptați-mi un fel de arheologie istorico-literară, succintă, cu intenția, nu știu cât de încurajantă, de a intui un loc al Său, în evoluția romanului postdecembrist, prozatorului *Iorgu GĂLĂȚEANU*.

Îi cunosc, nu din curriculum, ci din lectura volumelor sale de proză, la vremea apariției lor, gândirea artistică, dar și noima înhămării sale la o trudă refuzată prompt de alții. Am pus observațiile aproape totale despre proza lui, lângă altele, recunosc, parțiale, care mi-au parvenit concomitent cu parcurgerea romanelor timpului nostru, atâtea la câte am avut acces. Așa că, păstrând temerea omenească de rigoare, pot să-l așez, fără circumspecții inutile, într-un șir – incomplet, fără îndoială – în care-i descopăr pe Daniel Bărbulescu, Petre Barbu, Radu Pavel Gheo, Caius Dobrescu, Radu Perșa, Viorel Savin, dar și Cătălin Țârlea, Ioana Drăgan, Dan Lungu sau Radu Aldulescu ori Cătălin Mihuleac. (Pentru o documentare mai aplicată, eu referindu-mă doar la o parte din cei „parcurși”, recomand *Dicționarul Cronologic al Romanului Românesc*, editat în 2011, depășit și incomplet și el acum, de un grup de cercetători clujeni de la Institutul „Sextil Pușcariu”).

Din rațiuni care-mi pot scăpa, dar care pot fi formulate cumva, romancierul Iorgu Gălățeanu absentează din acest dicționar. Nici Dan Lungu din Iași sau Viorel Savin de la Bacău-Luncani nu se regăsesc. Nu înseamnă că ei nu există ca atare, cu asupra de măsură încă. Față de multe romane ale „locatarilor” Dicționarului, ale lui Iorgu Gălățeanu au toate șansele să reziste exigențelor unei critici subiective, urmând ca o anume conjunctură – s-o numim favorabilă – să direcționeze atenția și spre această zonă. Favorabil însemnând nu întâmplarea, oricât de miraculoasă, ci apariția unui sistem eficient de difuzare, de răspândire a aparițiilor românești, în beneficiul cititorilor avizați (din nefericire, din ce în ce mai puțini și ei!), dar mai cu seamă în folosul criticilor și cronicarilor consacrați la un moment dat.

Eu, cu mijloacele mele de evaluare, am sumeția de a socoti egal ultimul roman al d-lui Iorgu Gălățeanu, *Magia destinului*, cu scrieri, mai circulate din fericire, ca *Gresia albastră* (2 volume) de Viorel Savin din Luncaii Bacăului, cu *Dumnezeu binecuvântează America* de Petre Barbu, *Ultimul Isus*, magnificul de George Cușnarencu, chiar *Sunt o babă comunistă* de Dan Lungu sau *America de peste pogrom* de Cătălin Mihuleac, ori *România ca parte* de Dorin Tudoran.

Iorgu Gălățeanu e înregimentat deja într-o grupare relativ numeroasă de romancieri contemporani, grupare atentă la frământările umorale ale epocii acesteia caracterizată printr-o

mișcare anamorfotică până la o coagulare utopică visată, pe care n-o agreez în totalitate, fiindcă nu liniștea patriarhală fecundă, ci nemulțumirea nesăvârșită care cere schimbarea ce nu va să vină. Ca dovadă, focarul conflictual stârnit mai deunăzi

la Alba Iulia, în cadrul celei de a 5-a ediții a Colocviului Romanului Românesc, la care laureați au fost decretați scriitorii: Radu Cosașu (alias Oscar Rohrllich), cu romanul *Viața ficțiunii după o revoluție* (Editura Polirom, 2015) și Traian Dobrinescu, cu romanul *Nu te opri, nu te întoarce* (Editura Cartea Românească, 2016).

Iată, totuși, din ce ceată numeroasă face parte subiectul nostru de astăzi. Și cu siguranță va rămâne în marea tumultoasă, nestăpânită a romanului românesc, fiindcă dl. Iorgu Gălățeanu face în această carte un tur rațional prin realitățile erei comuniste, lăsând deoparte exagerările pentru ca să ne poată oferi nu o imagine ficțională, ci una credibilă. De fapt, acesta este rostul romanului scris de un deștept care cunoaște secretul decupării voluntare – conștient, adică – a ceea ce este cu

adevărat esențial în realitate.

Acesta este medicul *Iorgu GĂLĂȚEANU*, medic în timpul profesional și prozator în timpul etern. Să-l acceptăm așa cum este, cu *cumințenia* Lui, dar mai ales cu *harul* Luui...

21 Mai, 2016

Bârlad, la lansare.

Gruia NOVAC**Schiță de portret omagial***Doctorului Iorgu Gălățeanu***I. SCUZATA...**

Știm prea bine, Domnule Iorgu, că matală
 Ai merita statuie din aia de Carrara,
 Fiindcă aceeași ți-e statura și când mergi pe vale,
 Dar și pe deal la fel ești; de-aceea zic: ocara

Pe care unii-alții ar fi în stare s-o rostească
 Rămâne fără temă și cade-n derizoriu...
 Așa că, astăzi, în continuarea zilelor cu pască,
 Am să-ți schițez *figura* cu vorbe de ivoriu.

II. IMAGINATA

Nu-i fi vreun Paris și, poate, nici Don Juan,
 N-ai fost nici Ștefan cu mulții lui urmași,
 Dar ai rămas *Bărbatul* din neam de Iorgovan,
 Știind ce urme-n viață trebuie să lași.

Profesia ți-a fost întotdeauna dragă,
 Fiindcă, respectând-o, știai că te respecti,
 Te-au onorat cu stima lor întreagă
 Prietenii de-o viață, chiar și cei circumspecți.

Obişnuit cu truda, ai făcut suplimente
 Care dublau, de multe ori, efortul.
 Și pentru asta n-ai pretins stimulente,
 Că doar nu ești din neamul acelora cu cortul.

Matală ai în minte-o teză, ca pe o călăuză:
Să nu abdică o clipă de la datorie;
 Ești OMUL care, din când în când, te-amuză
 Că munca, pentru unii, e doar o șmecherie...

Copchil fiind, ai fost atras de opuri,
 Ca la-ndemână să ai și argumente,
 Nu-și amintește nimeni să fi dat prin hopuri,
 În VIAȚĂ și-n CREDINȚĂ ai stat verticalmente.

III. ADAGIO

N-ai să găsești vreun codru fără uscătură,
 Dar niciun om fără vreo pată;
 Așa și Domnul Iorgu, mai dă, acrit, din gură
 La fel ca aluatul ce iese din covată.

Isteț nativ, prinde din zbor ideea
 Și-o mai consolidează cu altele din cărți;
 Numai așa și-a prospectat atent aleea
 Gândirii vaste, un planiglob cu hărți.

Fiind credibil, i s-au încredințat și funcții
 Pe care și le-a onorat cu-asupra de măsură,
 De-aceea-n viața lui fără disfuncții
 Pare un Rege-mit plimbat doar în trăsură.

Și-acum, privind la faptele de mult trecute,
 L-apucă nostalgia și povestește-oricui
 C-aproape tot ce a clădit, pe întrecute,
 E opera gândirii Lui și-a „Colonelului”...

IV. ULTIMA VERBA

Și-a menținut statura de OM CU PERSONALITATE,
 E un model cu tenacitatea enervantă-a Lui,
 Puțini, chiar prea puțini sunt ca dânsul în Cetate.
 El una a știut: viața nu-i un joc hai-hui!

Concluzia finală nu-i greu de formulat,
 Fiindcă OMUL a fost și e mai mult decât normal.
 Cei harnici de la principii niciodată nu s-abat.
 De ce ar face-o PROZATORUL nostru vertebral?!

21 Mai, 2016
 Bârlad
 (la lansarea romanului)

În foaierul Teatrului „V. I. Popa”, lansarea „Magiei destinului”, de Iorgu Gălățeanu; prezidiul (de la stânga): Petruș Andrei, Valeriu Stancu, autorul, Marin Bunea (primar), C. D. Zeletin, Theodor Codreanu, Elena Monu, Gruia Novac.

MIRCEA COLOȘENCO

UN ROMAN/ SCENARIU SEMIFANTASTIC*

Stilistic vorbind, autoarea nu practică un psihologism acut, ci interesant și destul de limpede ca dezvoltare, sub formă de roza-vânturilor. În fond, abordează relațiile adolescente ale lui Petre Vlaicu, curios să pătrundă în tainele dragostei, dar și ale vieții maturilor.

Acțiunea principală a acetui roman liric se fracturează, se adună apoi, se disipează și din nou se însumează, încât, ajungând la jumătatea cărții, îți dai seama că eroul este o proiecție pe un ecran imaginar a portretului bărbatului ideal imaginat de autoare. Enigma se dezleagă de la sine asemenea citirii unui acrostih: Petre Vlaicu este, în travesti, autoarea, cu toate fațetele închipuirii unei ființe sensibile într-o atmosferă cu spații traversate, ca în desenele animate, într-o dublă existență, în care subiectivismul este inevitabil.

Fie în București, fie la Paris, fie în munții Carpați, acțiunea e alertă, pe urmele personajului principal feminin, prezent doar în sufletul lui Petre Vlaicu, ajuns la maturitate. La Paris, parcurgem Champs-Élysées până la Obelisc, trecem podul Alexandre III, ne cufundăm în vârtejul multicolor de la Tour Eiffel. În altă zi, cu metrour, ajungem la Centrul Pompidou, pentru a vizita Atelierul lui Brâncuși. Mergând pe urmele înscrise în Jurnalul ei de Clody, iubita ideală, este restaurată călătoria acesteia prin Orașul-Lumină.

Revenirea în Țară, ajungând în Bucegi, călătoria este la fel de intempestivă. Ne urcăm pe vârful Caraiman, la Crucea Eroilor Neamului, dar nu înainte de a ne întâlni cu dl. Ion Holänder, organizatorul Festivalului Internațional „George Enescu” din București.

Să nu vedem în Petre Vlaicu un neîndoios om cult, snob și cosmopolit din cale afară. Dimpotrivă, manierat și echidistant.

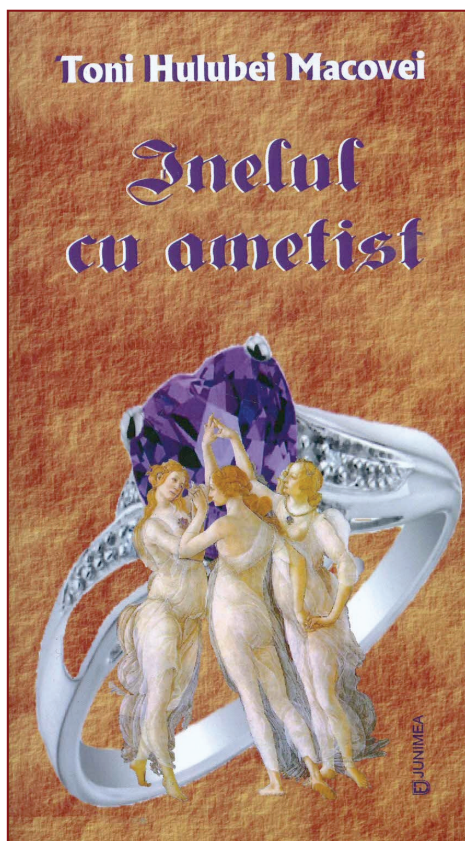
Faptele au continuitate logică/psihologică, cu experiențe erotice la vedere, dar nicidecum instinctuale. Relațiile umane nu sunt iluzorii, mai ales în cele în care apar personaje feminine. Narațiunea/descripția

documentară din viața socială și artistică se întemeiază pe autenticitate și evenimentele nu se povestesc, ci se consumă eseistic, într-un scris intelectualist. Este cultivată și ironia, deși divagațiile erudite ne-ar face să credem că potențialul lor ar duce la ceva livresc.

Din contra, amintirile, înglobate definitiv în memorie (de teama d-lui Alzheimer, invocat chiar din primele rânduri ale romanului) compun viața unui om ca pe o tapițerie prețioasă cu înrâuriri freudiste, cu momente dramatice, dar și cu fantezii romanțioase de idealitate nefalsificată, finalizate simbolic, în vreme ce inelul de metal reprezintă unirea/eternitatea solară, ametistul instigă la castitate.

Lectura cărții dă impresia că nu suntem străini de existența ei.

* Toni Hulubei Macovei. *Inelul cu ametist*. Editura Junimea, Iași, 2013.

SEMNAL

Apărută la Editura PIM, Iași, 2016, în 136 de pagini, cartea „Spre Schengen cu traista-n băț!”, de Sicu V. Macovei, e un „eseu” despre „vârsta a treia”, ce are ca motto o „sclipire” a lui Voltaire: „Ah! De-aș mai avea odată 70 de ani!”

ȘTEFAN EPURE

DEMIURGIE MOLDOVEANĂ

Poetul autentic are atât funcția histrio-soteriologică cât și funcția demiurgică, reprezentând candela ființei divino-umane ce face trecerea la etern ca întemeietor al tuturor lumilor.

Orfeu este cel mai vestit cântăreț din mitologia greacă ce s-a născut din Apollo sau Oeagnos, regele Traciei. Cântecele lui Orfeu, din glas și liră, îmblânzea animalele sălbatice și făcea pietrele, copacii și munții să-l urmeze. Orfeu, de origine tracică, pierde pe Euridice (mușcată de un șarpe), și în cele din urmă ajunge la Hades care, fermecat, îi înapoiază iubita, cu condiția să nu privească înapoi... Nerespectând condiția, zărește doar umbra iubitei și își găsește sfârșitul în... Tracia. Astfel „cărările” mântuirii cosmice ar trece pe la Orfeu, Zalmoxis, Hristos, motivul fiind reprezentat doar de cântec.

Acestea sunt, în parte, extraordinarele „mistere elenistice” care introduc cartea lui Adrian Botez „Emil Botta – închinător înfrânt Eminescului...?! Arheii Emilbottieni”, apărută la Editura Rafet, Rm. Sărat, 2015.

Emil Botta admiră curajul și victoria lui Orfeu, dar nu se încumetă să se înscrie în traiectoria luminii victorioase.

Explicațiile ulterioare cu privire la reandrogenizare le găsim în Noul Testament, prin recuperarea omului într-un paradis care se va face prin implicarea lui Hristos (*luați, mâncați... beți... acesta este trupul meu*). Și acțiunea menadelor tragice nu mai este una ucigașă ci una de împlinire a ritualului cosmic.

Cetatea natală a lui Orfeu era D-Ion, (a lui Ion). Sfinxul de pe platoul Bucegilor reprezenta, pentru geți, capul lui Orfeu, „domnul nopții”, aspect teosofic al actului de creație.

Cu trei milenii înainte de autorul inscripțiilor de la Romula, un inițiat orfic a desenat o cruce pe una din tăblițele de la Tărtăria, în vârful căruia era un cap al lui Orfeu. Tăblița are textul: *Omul care știe tainele va merge în ceruri*. Acest mister se mai păstrează în obiceiul „Caloianului”.

„Ca domn al nopții” el aduce și visele (M-ORPHEUS) devenind... Moș Ene. Lui Orfeu i-au fost consacrate și animalele, ajungându-se la trimiterea la ceruri a unui sol curat (cel jertfit).

Herodot nu știa că această tradiție era cu două milenii anterioară nașterii lui Zalmoxis. Concluzia este că Zalmoxis

și Hristos, după întruparea lor, sunt asimilați de Orfeu sub chipul Yang, respectiv Apollo (masculin) și Yin, Artemis (feminin). Iar cetatea Netin-Dava, cetatea nașterii de gemeni, trimite la Păstor și la Lupoica (frumoasa, fecioara, magnifica).

Misterele orfice se celebrau noaptea. Acest lucru l-a aplicat cu sfințenie și Emil Botta nocturnul, poetul care îmblânzește sub stih toate potențele lui și ale Neamului său.

Emil Botta a fost trecut într-un con de umbră în istoria literaturii, datorită unei grăbite aprecieri a lui G. Călinescu.

Recitându-l pe Botta observăm că moartea capătă o misiune autentic hristică (Noul Ierusalim).

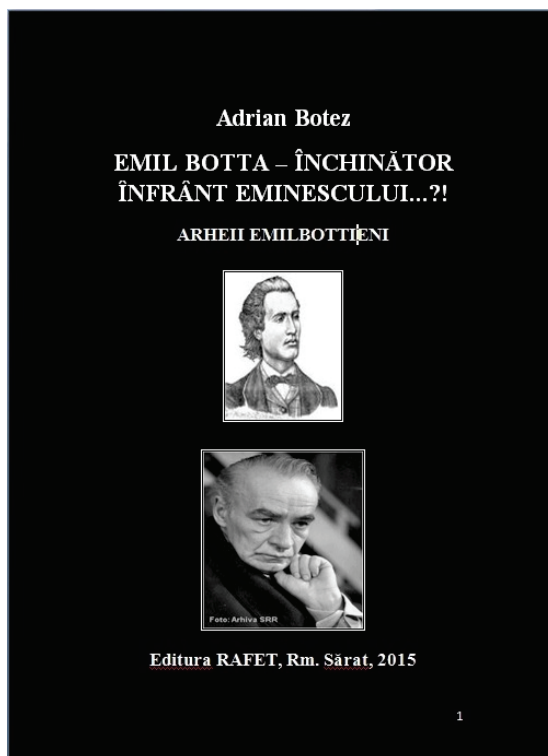
A fi în duhul lui Eminescu înseamnă a fi închinător Eminescului! Botta nu este un epigon ci un creator. Eminescu este superbul demiurg într-un logosul românesc (cuvânt, știință, lege, rânduială).

A fi în duhul lui Eminescu înseamnă a înțelege și a pătrunde tainele duhului românesc, înseamnă să ai curajul a reface abisuri și înalături transcendente și sacre, riscând în fiecare clipă pedepsirea tragică a zeilor, mai ales a lui Hades.

A fi în duhul lui Eminescu înseamnă a accepta blestemele cosmice, binecuvântările ursitoarelor, înseamnă să nu prețuiești efemerul, să ai vizionarism spre lumea esențelor, să fii stăpân și demiurg al logosului. A fi închinător lui Eminescu înseamnă a fi aflător

al rădăcinilor în care te-ai născut. A fi în duhul lui Eminescu înseamnă a fi închinător la duhul neamului tău, la originile sacre ale lui și să făptuiești prin forțele tale întoarcerea neamului tău la starea de armonie originară, să fii duh pentru transcendere. Toate acestea sunt împlinite de Emil Botta. El este sacrificatul.

La Botta, noaptea pare a nu se isprăvi niciodată. Luceafărul nu luminează, ci străluce. Nu este „Luceafărul eminescian”. Ochiul său pare a fi unul pasiv sub zodia întunericului și nu spre perpetua primăvară. El este prizonierul și nu stăpânul propriului vizionarism. Peste Botta nu va cădea niciodată mireasma florilor de tei. Botta este captivul revelației și al transfigurării, incapabil de resentimentizare, deci de înviere. Botta cercetează căile omului, nu și desăvârșirea lui. El este cel mai smerit și fidel rugător spre neamul eminescului.

Eminescu, Hristosul românilor, este androginul perfect. Linia ascendentă creativ-demiurgică, se echilibrează desăvârșit cu linia descendentă, nocturnă, luciferică. Lumina eminesciană e de sorginte ancestrală, românească („Mirodoniz“, „Odin și Poetul“, „Memento mori“, „Luceafărul“, „Povestea magului călător în stele“): Luceafărul devine „gând“ (purtat de dor), Cătălina – idee primordială a frumuseții, fuzionând cu Hyperion, cu plecarea din Zalmoxis.

Și Botta pleacă din Zalmoxis, dar este sufocat de prea multe unelte ritualice. Linia energetică descendentă, nocturn luciferică, decreativ-apocaliptică este menținută într-o urgență continuă.

Ambiguitatea la Botta este desăvârșită. Dacă Arheii lui Eminescu sunt ca o grădină a divinității, Arheii lui Botta sunt ca aparente umbre și ecouri neliniștitoare ale unei realități. O pădure adormită sub vrăji. Nu arborele cosmic – *axis mundi* – nu lumina, ci bușteanul înfrânt, somnul, coșmarul neliniștitor.

Eminescu și Botta sunt scriitori profund religioși, obsedați de valența verbului; au conștiința acută a sacralității. Eminescu, în secolul al XIX-lea, era interesat de sacralitate precum marii romantici (Hugo, Chateaubriand, Leopardi, Byron, Shelley), Botta, în secolul al XX-lea, nu mai are acest suport, este silit să folosească miturile în dublu scop, pentru relevarea adevărului, ca Eminescu, și pentru a deghiza originalul și adevărul. Confuzia a fost pretext pentru exegeți în scopul nedemonetizării adevărilor originare și eterne.

Așadar, Botta este marele sacrificat! Este Hristos, victimă mântuitoare în acest secol deprimant de vulgar. Este ultimul inițiator, alături de Dan Botta, care a primit flacăra inițierii de la Densușianu, Eminescu, Mircea Eliade.

Adrian Botez, prin lucrarea de față, îi aduce un omagiu acestui devotat al dacilor. Autorul decriptează mesajele sacrale emilbottiene asemănătoare mesajelor dacice, rămase pe pietrele funerare pe care cineva, poate, cu răbdare și discernământ valoric, le va descifra.

Obsesia transfigurării într-o altfel de lume este observabilă prin arheii și personajele *alter ego*-uri strategice emilbottiene. Întreaga poezie a lui Botta este un continuu monolog, modulat deseori cu dialog între diversele ego-uri dramatice ale liricului poetic. Botta, într-o oratorie adresată cosmosului, divinității bipolare și mistice. Poetul se risipește pe sine între teribile angoase și stări onirice, dar și între tainicele pofte de copil, curios de a i se releva necunoscutul incitant, între nevoia de a-și exhiba spaimile, vedeniile și dorința de a se transfigura pe sine, într-o viziune dimpreună cu marii Arhei dacici, între lamentări și tănuiri.

Botta o face pe prostul, pe nebunul, dar este dureros de lucid în calea stihilor. Botta nu este obsedat de moarte, ci de cunoașterea unei altfel de lumi, este obsedat de transfigurarea și învierea în acea lume.

Botta se sprijină în demersul său nu pe morbiditatea ipohondrică ci pe folclor, pe mitologie, pe Arheii dacici ca și pe eroii martiri precum M. Viteazu, N. Bălcescu, Ștefan cel Mare, Gh. Doja, D. Cantemir. Unele poezii dau impresia unor rugăciuni arhaice de vechi descăntece. Nu există în poezia românească un alt poet care să construiască mai multe personaje alternative ale ego-urilor lirice, în tentativa de exorcizare a obsesiilor de la hotarul lui Hades, de a străbate

în altă lume, etc. Amintim poeme precum: „Sufletul“, „Eul Dumnezeu“, „Columna lui Dumnezeu“, „Somnul cel greu“, „Tatăl, constructorul de vrăbii“, „Domnul Asmodeu și Măritul curcubeu“, „Cele trei surori, parcele și Ulise“, „Fachir“, „Muzica sferelor“ etc.

Adrian Botez face o amplă incursiune în poezia emilbottiană, demonstrând cele prezentate mai sus. Astfel în „Țesătorii mistici“ și „Plugarii mistici“, personajele lucrează imergent pentru condamnarea la disoluție a universului. Paradoxal, țesătorii lui Botta *desfac cerul de foc* (a țese înseamnă a zidi, a construi). Ei sunt *țesători pe dos*, au venit din spatele ochiului *putrezit*; semn al degenerării apocaliptice cu funcție funebră dar și fertilă. Așadar se produce o coborâre în infern pentru o speranță de ascensiune spre axa lumii. „Țesătorii...“ sunt divinități justițiare supuse depravării, doar degetele pot reversibiliza sensul muncii dinspre destructurare spre restructurare.

„Plugurile...“ ar trebui să însoțească demiurgia, fertilitatea, dar stau sub semnul înfricoșării și al nopții, al exorcizării. Ele nu aduc sacralitatea, ci umbra împotrivirii. Totul demiurgic devine tot demiurgic, care înseamnă prostie. Altfel spus, lucrătorii emilbottieni mediază între demiurgia divină și zonele sacrale, adică devin sfinții sau magii de la Bethleem. În „Columna lui Dumnezeu“, Dumnezeu lui Botta este unul complex și superb simplificat. Botta nu urmează dogmatic linia sfintei treimi, ci treimea lui Botta este aseică. Fiul traduce prin destin starea divină a omului lăsându-se judecat de Caiafa și Ana: *Doamne, judecă-l după legile florilor/Și, carceră fă-i pe aripa norilor în grădina cerească/Unde îngerii trăiesc/De stele aproape... /Oh, cât te iubesc...*

Hermeneutica lui Adrian Botez este minuțioasă, pertinentă, bazată pe exemplificări din numeroase texte pe o imensă bibliografie cercetată științific, de la Columna Domnului Creator, la Columna Traiana, carte de piatră a tainelor neamului.

Autorul volumului „Emil Botta – închinător înfrânt Eminescului...?!“ utilizează o terminologie specifică structurărilor și destructurărilor cosmice, dând imaginea facerii și desfacerii universale, având ca Arhei pe eroii Greciei antice, pe eroii legendari traco-daci, pe eroii (Arheii) eminescieni și emilbottieni. De exemplu, Ștefan cel Mare dincolo de curgerea istorică este într-o nemurire chiar dacă *au fostu omu cu păcate*. Este o entitate supraindividuală, este „Sveti Ștefan Vodă Sfântul, purtătorul cununei învingătorului devenind Veșnicie!“

În demersul hermeneutic se fac numeroase sublinieri, îngroșări de cuvinte și expresii, se utilizează majusculele pentru întreg cuvântul sau expresia. Semnele de punctuație precum exclamația, semnul întrebării, punctele de suspensie dau posibilitatea cititorului să completeze, să regândească și să se înalțe prin imaginile artistice.

Sunt numeroase paranteze explicite care, alături de numeroasele și interesante note de subsol, ar face posibilă o altă carte tot atât de interesantă și tot atât de valoroasă ca și această incursiune în opera emilbottiană. *Ecce Homo!*

Credem că se impune o nouă reconsiderare a unor istorii literare, gramatici etc., în dorința evidențierii valorilor românești.

SEMNAL

În peisajul publicist vasluian a apărut, într-un format original, dar și cu o echipă redacțională aparte – patru familii de profesori entuziaști de limba și literatura română, Lina și Theodor Codreanu, Livia și Petruș Andrei, Elena și Ion Gh. Pricop, Daniela Oatu și Teodor Pracsu, revista de cultură LITER-CLUB.

Numărul 1, din primul trimestru al anului în curs, are un argument semnat de Lina Codreanu, „Momentos, cultura”. În cele 32 de pagini sunt prezenți cu proză și poezie fondatorii enumerați.

*

Numărul 2, aprilie-iunie 2016, 46 pagini, îi are ca protagoniști pe Teodor Pracsu și Petruș Andrei, la aniversare.

Foarte interesant este medalionul dedicat prof. dr. ing. Avram D. Tudose, la 85 de ani.

Felicitări și la multe numere !

EMIL NEAGU

RĂZLEȚE

- Când mergi împotriva curentului, ești curajos și inventiv. În spatele lui se derulează o normalitate ternă.
- Suntem condamnați să fim martorii vieții care trece.
- Șarlatanul pune în scenă tot felul de mistere, apoi dispare absorbit de spirite maligne.
- Multe din personalitățile geniale se nasc postum. Dar ce strălucire au!
- Cea mai abstractă dintre științe, matematica, are cel mai profund impact asupra vieții. Mereu socotim ceva.
- Indiferent cât de mică îți e puterea, vei abuza de ea.
- Înstrăinarea e o boală atât de adâncă, încât eventuala regăsire e doar un paleativ.
- Omul ce-și clădește singur destinul, preia din tradiție ideea depășirii de sine care e zestrea unei sume de oameni, ei înșiși părinții tradiției.
- Maestrul este un reflex al Divinității.
- Adolescența este o stare de nesiguranță, de căutare, dar și de exuberanță, în care totul e posibil.
- Chipurile dragostei se schimbă. Numai aspirația spre fericire rămâne aceeași.
- Teroarea e o prostie, dar și prostia e o teroare.
- Mai mult sau mai puțin, cu toții avem spaimele noastre de care nu scăpăm nici asumându-le. Ne urmăresc până la moarte.
- În Scandinavia, pietrele iradiază energii și sunt imagini minerale ale lui Odin. Ele bântuie la tot pasul. În „marea trecere” ducem cu noi tăcerea pietrelor. Ele ne veghează veșnicia.
- Luptăm mereu să ajungem pe un vârf și, neașteptat, sub noi e numai coborâșul. Abia atunci începe izbăvirea.
- Iubirea este un concept general. Ea capătă consistență doar în frământările tale.
- Timpul din față îl râde pe cel din urmă.
- Uitarea e solul propice al greșelilor din trecut. Dar ce ne-am face fără uitare?
- În clipele premergătoare morții, omul simte nevoia prezenței cuiva, ca și cum ar fi ultimul pai de care s-ar putea agăța.
- Se spune că frica de Dumnezeu e, de fapt, frica de moarte. Și totuși, „la trecere”, e invocat ca ultima speranță.

Iunie-iulie 2013

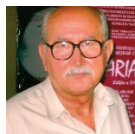
Volum lansat joi, 19 mai,
în cadrul Zilelor Culturale ale Bârladului.

Academia Bârlădeană urează poetului Petruș Andrei *La mulți ani !*

Năvalei de astăzi a celor ce vor să cânte din liră, pricinuită de multe ori de lipsa de talent și deruta în perceperea valorilor artistice statornicite în secole, ce lor li se par desuete, nedându-și seama că permanența clasicismului nu exclude invenția; dezordinii verbale ce nu spune nimic, triumf al zgomotului și nu al armoniei, le răspund poezia eternă și poezii fideli atributelor estetice care o definesc.

Astfel, poezia lui Petruș Andrei este frumoasă și are substanță, pentru că autorul ei are întotdeauna ceva de spus...

TEODOR OANCĂ

TELEFONUL

- Mami, știi ce mi-a spus Costel? Costel mi-a spus că eu am telefonul ascultat.

- Prostii. Ce i-a venit?
- A zis că așa a spus tatăl lui.
- Multe mai știe și tatăl lui. Ești copil. Cine poate crede așa ceva?

- Și dacă am telefonul ascultat înseamnă că telefonul meu e defect?

- Nu, Ionele, telefonul tău e bun, dacă vrei, îți arăt. Uite, eu îți dau telefon, iar al tău o să sune. Încercăm?

- Lasă. Dar dacă vreau să dau eu telefon, merge?
- Sigur că merge.
- Atunci de ce a spus Costel că telefonul meu e ascultat?
- Telefonul tău nu e ascultat. Cine vrea să te asculte îți dă telefon și aude ce îi spui.

- Nici telefonul tău nu e ascultat?
- Nici al meu.
- Dar al lui tati?
- Nici telefonul lui.
- Atunci de ce a zis tatăl lui Costel că magistrații au telefonul ascultat?

- Eu nu știu ce știe tatăl lui Costel. O fi auzit el ceva că unele telefoane sunt ascultate...

- De cine?
- De cei care sunt curioși să afle care cu cine vorbește și mai ales despre ce vorbesc ei.

- Eu nu vorbesc decât cu voi și cu Mihaela. Mă mai sună Costel când vrea să ne jucăm. De ziua mea, pot s-o sun pe Mihaela și s-o invit?

- Desigur. Acum vezi că ai de terminat de scris exercițiile la matematică. Să fii atent cum le rezolvi...

- Știi că Ionel e îngrijorat că i se ascultă telefonul?
- De unde a mai scos-o și pe asta?
- Colegul lui de bancă, Costel, a tras cu urechea când discutau ai lui despre interceptarea telefoanelor. Și pentru că sunt interceptate telefoanele unor politicieni, care ajung în instanță, or fi tras concluzia că și voi, judecătorii, puteți fi în atenția celor cu statut special.

- De ce?
- Pentru că năravul din fire n-are lecuire. Se transmite de la o epocă la alta. Control total.

- Există o explicație. Dacă un suspect sună pe cineva de pe telefonul copilului, iar interlocutorul e în atenția procurorilor, evident că e luat sub observație și telefonul minorului. E vorba de suspecti și urmăriți penal. Din păcate, sunt destui, în toate ministerele, care ar putea intra în categoria acestora, în urma controalelor făcute de Curtea de Conturi, dar cred că sunt motive serioase să fie lăsați în pace. Suntem și noi depășiți de această realitate.

- Uneori mă blochez când vreau să înțeleg anumite fapte. Dacă există argumente certe de identificare a unei infracțiuni, de ce trec ani de zile până să se ajungă la o hotărâre judecătorească?

- Depinde de cine e vorba. Eu sunt operativ, dar până la instanță curge multă apă pe Dunăre. Timpul trece și așa ajung și telefoanele copiilor să fie interceptate.

- Noi am făcut parte din generația celor cu cheia legată de gât, copiii noștri aparțin generației cu telefonul ascultat. Nepoții noștri cărei generații îi vor aparține?

- Cine știe? Nu depinde de noi...

GHIȚĂ MIHAI

TRECUTE VREMI

Dacă vii cu trenul din oricare direcție și cobori în halta Dodești, în partea de apus este cantonul și o parte de sat, care au luat ființă nu așa de mult. Aici, cu ani în urmă, nu era decât un canton în partea de răsărit, al C.F.R.-ului și un canton dublu, cum i se spunea, în partea de apus, iar mai târziu și-a făcut Ghiorghei Mihailescu casă tot în partea de apus, unde avea și câteva zeci de hectare de pământ și luncă. Prin 1936-37 a luat ființă halta Dodești cu intervenția lui Victor Ion Popa, care se afla pe atunci, cu niște echipe studențești, în comuna Dodești, după care s-a dat și denumirea hălții, fiind satul de baștină al părinților lui. A stăruit mult și Ghiorghei Mihailescu pentru formarea acestei hălți și pentru formarea satului. La început s-au făcut case în partea de răsărit de către oameni din Văleni, care aveau pământurile pe acolo. După al doilea război mondial s-au făcut din nou cantonul și halta, cele vechi fiind distruse la retragerea nemților când, câteva vagoane de muniție ce erau staționate aici au fost aruncate în aer. După moartea lui Ghiorghei Mihailescu, a luat ființă și partea de răsărit a satului, majoritatea caselor fiind pe pământul lui, vândut de soția și de urmașii lui pentru locuri de casă. Între timp casa lui Ghiorghe Mihailescu s-a ruinat, pe locul ei făcându-se o școală nouă pentru satul care se înfiripa.

Cred că rar se mai gândesc cei mai în etate acum, că pe acest teren, înainte de al doilea război mondial, îți era frică să treci și ziua, atât era de pustiu și de fioros.

Dar m-am cam întins la vorbă și am uitat că trebuie să-mi continui drumul, tot spre răsărit, la locul de baștină, acolo unde m-am născut și mi-am petrecut copilăria.

Acum, o iau încet pe drum la deal și apoi pe o cărărușă, prin fundul unei râpușoare până aproape la jumătatea dealului unde se termină râpa și ne întâmpină un șipoțel cu o apă foarte rece și bună și cu câteva sălcii în jurul lui; facem un popas și ne potolim setea, stăm puțin la umbra sălcilor și apoi ne continuăm drumul înainte, urcăm un deal, drept în loc, și cum am ajuns pe așezătură ne-am trezit în marginea pădurii Văleni. În partea asta, acum este pădure de salcâmi dar îmi amintesc că, pe când eram eu încă mic, aici era pădure de stejari bătrâni și rari, cu iarbă mare și flori de țiței era mai mare dragul să treci pe locul ăsta căruia i se spunea „În dumbravă”.

Dacă am ieșit din pădurea Văleni, nu mergem așa de mult și ne trezim în colțul pădurii Făgădău. De aici, cum am dat în fosta șosea ce lega Gara Banca cu satele Tămășeni, Băsești, Viltotești și altele, lăsăm imediat șoseaua și o luăm de-a dreptul pe o cărăruie ce urcă ușor în pantă. Pe aici era odată islazul tămășenilor, pentru vacile cu lapte. Iată-ne ajunși în marginea cimitirului. În vârful dealului, aici

În cimitir, tot pe vremuri, era un ulm mare care se vedea din mari depărtări spre răsărit, iar pe fostul islaz erau vreo câțiva nuci bătrâni la care veneam când eram mai mici, vara, mai mulți băieți și ne umpleam sânul cu miez căci le dezghiocam pe loc. La vreo doi kilometri de aici, era Băsești, azi Vișoara, unde se afla o mănăstire făcută pe timpul lui Grigore Ghica – se spune că era făcută chiar de el – avariata la cutremurul din '40 și apoi demolată, de au făcut altă biserică mai mică. Dar noi stăm aici și tot cătăm spre zărilor albastre și spre satele ce se văd, uitându-ne mai mult spre miazăzi și nu ne dăm seama că aici chiar, la picioarele noastre, în vâgăuna asta, se află satul Tămășeni, sat răzășesc cum zicea bunicul de pe mamă.

Aici este satul unde mi-am petrecut copilăria și o parte din tinerețe.

Dar să las astea pentru mai târziu și să mergem mai departe la bunicul de pe mamă, într-un sătuc de pe Valea Elanului, înconjurat din trei părți cu imaș cât vezi cu ochii și cu un iaz mare cu pește. Aici, în sătucul ăsta, mi-au spus părinții, am văzut lumina zilei. Aici a apucat-o vremea pe mama și nu a avut timp să se întoarne acasă, în Tămășeni, și a rămas aici în casa bunicului, de asta probabil mi-au rămas atât de dragi acele meleaguri și vreau să-mi încep povestirea chiar de aici. Căci după ce am crescut mai mărișor, de multe ori mă lăsau părinții uitat aici, că acasă la Tămășeni încă nu eram bun de nimic, doar de făcut trăsnași, pe când aici, mai cu seamă primăvara și vara, când era timpul bun și bogat în tot felul de treburi, mă lăsau la bunicul și eu eram fericit. Părinții ieșeau la câmp fără să-mi poarte grija, iar bunicul și eu pe lângă el, scotea stâna, la doi pași de casă că el era mocan de meserie și avea strânsură de oi destul de mare și câte patru-cinci ciobani pentru vârat și o droaie de câini permanenți, iar eu mă țineam scai de urma lor. Și tare îmi mai erau dragi miei când se strângeau cârduri, cârduri, în afara oilor și zburdau în sus și-n jos pe coasta imașului, iar câmpul era plin de brândușe și de alte flori, iar ciocărlia zbura în înalturile cerului de unde prevestea venirea primăverii și pe ici colea câte o barză își dregea cuibul pe vârful unei case sau prin vreun salcâm încă neînverzit. În timpul verii o mai luau ciobanii cu oile spre iaz și când se apropia amiaza sau pe înserat, se furișa câte unul prin păruș și ieșea cu câte un coș-două de pește prins în aiste căpcane și după ce-l deșerta, ungea coșurile cu mămăligă pe dinăuntru și le duceau de le puneau iar pentru a doua zi, apoi o luau încet din urma oilor până la stână unde aștepta bunicul ca un adevărat baci, cu strungarul cu donițele gata pentru muls. Se înșirau câte patru ciobani și cu baciul dimpreună la muls, iar câte un altul se apuca de gătit mâncarea. După ce se făcea destul jar sub chiostii, îl înșira, puneu grătarul pe el și puneu peștele la fript pe grătar, de unde ieșea o saramură de-ți lăsa gura apă. Apoi îmi dădea și mie o cupă de lapte cald direct din doniță. Aranjau laptele la locul lui, îi dădeau cheag și se așezau cu toții la masă în comarnic, și eu printre ei. Iar după masă, o parte din ei o luau încet cu oile în porneală, doinind din fluier iar eu dormeam în comarnic, în cântatul greierilor și al pitpalacului. Unde puteam găsi eu mai mare bucurie și fericire decât acolo, în mijlocul câmpului plin cu flori, în cântatul greierilor și al păsărilor de noapte și păzit de droaia de câini ciobănești. De multe ori adormeam la stână, dar mă trezeam acasă. Bucuriile astea parcă au trecut prea repede. Din timp în timp mă mai lua tata acasă la Tămășeni, unde luam contact cu bunica de pe tata, o bătrână destul de chipărată, care mă cam puneu la treabă. Trebuia să am grijă de frățiorii cei mai mici, deși eram și eu destul de mic. Îmi aduc aminte că m-a trimis mama într-o seară să duc mâncare buncii în odaia din jos, cum

îi spuneam noi. Cum am ieșit în sală, unde aveam închise niște găște cu gânsaci și era întuneric, m-au luat gânsacii la baltăgit de mi-a sărit și mâncarea și tot. Până să mă scoată alde mama, m-au făcut numai vânătași cu pliscurile și cu aripile de-mi era de acum frică de găște și când începusem să merg la școală. Cu biata bunică, deși era cam iute, nu am prea avut mult de suferit căci s-a petrecut dintre noi cam din timp, deși nu era prea bătrână. Bunicul murise încă demult, nici nu era tata înșurat. Când a murit bunica, eu cu tata eram la casă peste râul Bârlad, la haltă, unde aveam o bucată de pământ. Terminasem treburile și de acum veneam spre casă când prin „dumbravă” ne întâlneam cu moș Constantin, un frate mai mare de-al tatei care venea înaintea noastră.

- Măi, hai mai repede acasă că moare mama!...

Am ajuns acasă și încă mai trăia. Era așezată pe sală, așa cum a cerut ea, și de-acuma i se cam lega limba. Tata o mai întreba câte ceva, dar bătrâna a arătat că îi e sete. Tata i-a adus un miez de harbuz la gură să-l sugă. Ea a dat din cap că e bun, iar după asta nu a mai durat mult, a făcut semn să-i aducă lumânare și a murit liniștită în plânsul feciorilor, al nurorilor și al nepoților care eram adunați în jurul ei. Dar ea s-a dus, iar noi am rămas să ne urmăm cursul vieții înainte.

Nu peste mult am început să merg la școală.

Primul an, am fost la Domnu' Mihai Cezar, un învățător destul de bun, dar cam moșic. Școala era în casa Băncii satești, o casă cu două camere; în una era Banca, iar în alta învățam noi.

Al doilea an, m-au dat la școală la Dodești, școală mare, care există și astăzi, deoarece școala din Tămășeni s-a desființat. Aici am învățat la moș Ene Mihailescu, frate de-al tatei.

Fragment din *Trecute vremi (Romanul vieții sale povestite de el însuși)*, prefațat de Theodor Codreanu, aflat sub tipar.

SEMNAL

Numerele 3-4 și 5-6 / 2015 ale revistei ieșene *Scriptor*.

Mulțumim în mod deosebit poetului Lucian Vasiliu, director fondator și coordonator al tinerei reviste, fidel (fost bărlădean) și susținător al Academiei Bârlădene, pentru darurile constante făcute nouă: revistele *Dacia literară* și *Scriptor*.

EMANOIL STERESCU

CUM AM CUNOSCUȚ BUCEGII ?

Îți amintești, nea Petrică?

Plecasem de la cota 1400 spre Vârful cu Dor, priviți din înălțimi de un cer ca lacrima, minunându-ne de candelabrele impunătoare ale brazilor încărcăți cu horbota zăpezii... Noi, mai mult eu și colegul meu Fănel, necunoscători ai muntelui, alături de dumneata, nea Petrică, pentru că pe dumneata te știa fiecare piatră din cărare, iar munții nu o dată ți-au oferit cu prietenie, adăpost. Nu ne-am gândit nicio clipă că, după plecarea de la cabana Vârful cu Dor, vom trece prin ce-am trecut. S-a topit de-atunci zăpada în Bucegi de zeci de ori, dar mie unuia întâmplarea mi-a rămas întipărită în minte de parcă ieri s-ar fi petrecut.

Îți mai amintești, după ce am intrat pe Valea Dorului, cum s-a întunecat cerul deodată și cum a început să viscolească? Nu mi-am făcut niciun fel de grijă, doar mă întrebam dacă vom rezista până la „șaua Lăptici”, unde urma să ne aștepte „băieții” dumitale veniți înaintea noastră de la Padina să ne ajute, așa cum de altfel te-ai înțelege cu ei prin stația de la Vârful cu Dor. Și viscolul a continuat să se întetească, iar vântul din spate sufla, după aprecierea dumitale, de om cunoscător al muntelui, cu peste 100 kilometri pe oră. Eu văd și acum lupta noastră cu nămeții în care la fiecare pas ne afundam până la brâu și pentru a ieși la suprafață ne trăgeam unii pe alții, culcați pe burtă.

Și știi ce-mi trecea prin minte în clipele acelea? Că pierd ocazia unică a vieții mele de fotograf amator, de a immortaliza pe peliculă lupta noastră cu viscolul. Nu aveam decât să scot aparatul de fotografiat din rucsac, să-l încerc. Și tot eu mi-am zis să mă potolesc, pentru că ceea ce se petrece cu noi nu era o simplă întâmplare, ci o luptă aprigă pentru supraviețuire. Mai ales când Fănel, în disperare, a început să strige că nu va mai trăi, am simțit cum mă treceau fiorii. Dar am avut încredere în dumneata, nea Petrică. Și bine am făcut. Nici nu știu când a trecut timpul, abia a doua zi aveam să înțeleg că lupta noastră cu nămeții și forțele naturii a durat unsprezece

ore. Unsprezece ore pentru viață și numai cine nu a trecut prin asemenea momente nu le poate înțelege.

Când am văzut luminile de la Padina, am răsuflat ușurați, nu-i așa? Dar necazul nostru nu se sfârșise. În pădure, din cauza viscolului, cărarea se pierduse sub zăpadă și cât erai dumneata de cunoscător al Bucegilor, te-am simțit, la un moment dat, că șovăi. Știam că până la urmă o vei scoate la capăt, dar probabil te gândeai că noi suntem epuizați de efort, că nu vom mai avea rezerve să ajungem la cabană. Și când probabil îți făceai asemenea gânduri, ce frumos au răsunat glasurile băieților de la Salvamont care porniseră pentru a doua oară în căutarea noastră. Îți amintești cum ne-au dat cei fierbinte, cum l-au luat pe Fănel cu „achia” și au zburdat cu noi spre cabană, cum am prins noi puteri, văzându-i gata să ne ia pe sus la cel mai mic semn de slăbiciune? Dar ne-am ținut bine, nea Petrică, și, din vorbă în vorbă, am ajuns cu bine la Padina. Se oprise și viscolul, pe cer se aprinseseră făclii strălucitoare, zăpada sclipea la lumina lămpilor, totul era acum un basm.

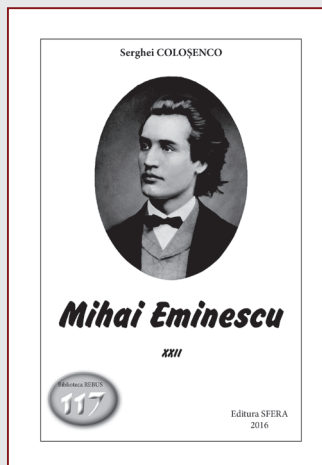
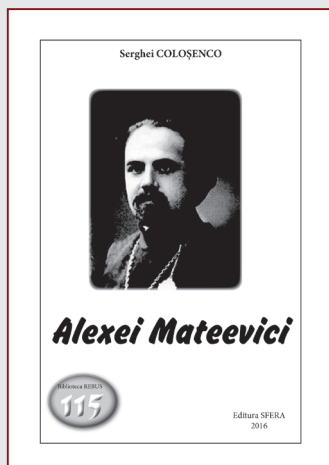
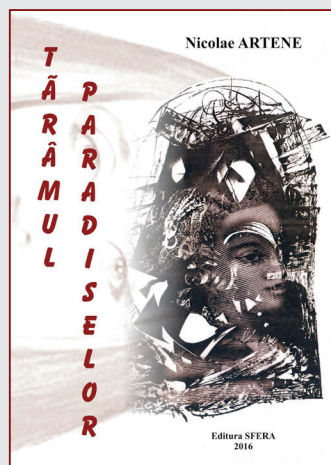
Și știi ce m-a impresionat în această întâmplare? Felul cum medicii aflați la raliul Salvamont l-au îngrijit pe Fănel. Zău că merită câte o întâmplare ca asta să cunoști oamenii. Și-apoi nu pot uita cursa cu „achia” a echipei Salvamont din Sinaia, când l-au dus pe Fănel la mașină. Noi am venit pe picioarele noastre, dar el avea să mai tragă vreo două luni, având picioarele aproape înnegrite de mușcătura gerului.

De la întâmplarea din Bucegi te-am mai însoțit de multe ori pe alte drumuri de munte și, la întoarcere, am adăugat câte ceva nou la bagajul de cunoștințe montane învățate de la dumneata. Nea Petrică, ești vinovat!

Dumneata ne-ai îmbolnăvit de munte și în acest fel îți mulțumesc încă o dată acum, când ești plecat dintre noi...!

P.S. Nea Petrică a fost un turist experimentat, acum plecat într-o lume poate mai bună, și care a lăsat amintirea unui mentor a zeci de tineri în tainele turismului pe munte.

SEMNAL

VIAȚA ACADEMIEI

(urmare din pagina 2)

dintre predictibil și impredictibil, cu trimiteri la varii domenii ale cunoașterii, incitând la discuții auditoriul deosebit

de interesat. Elena Monu a venit cu un exemplu semnificativ legat de problema predictibilității, exemplu cunoscut grație dlui C.D.Zeletin și făcut public în recenta

carte a lui Radu Șerban Palade, *Jurnal Nobel 1974*: este vorba despre predicția lui Nicolae Malaxa, scrisă ca dedicație pe prima pagină a unui volum dăruit, de Crăciun, în anul 1958, ginerelui său, George Emil Palade, în care anticipa obținerea de către savantul român a Premiului Nobel. În legătură cu acest subiect, domnul academician a făcut mărturisirea că, în timpul unui stagiu ca *visiting profesor* la o universitate americană, a avut privilegiul de a-l cunoaște pe marele savant, fiind chiar invitat să-l viziteze acasă. În continuarea reuniunii, Elena Popoiu a prezentat revista „Academia Bârlădeană”, nr. 1(62) / 2016, oprindu-se cu deosebire asupra paginilor dedicate profesorului Vasile Țugulea, omagiat la împlinirea vârstei de 90 de ani și distins de către Academia Bârlădeană cu Diploma de Onoare, conferită pentru „exceleța profesională, vasta intelectualitate, interesul activ purtat cu statornicie Academiei Bârlădene, pentru demnitatea luminoasă a senectuții.” În încheiere, Elena Monu a anunțat recenta, importantă, donație de carte franceză primită de la prof. Alexandru Bogdan din Paris, donație propusă

remarcabilului istoric și bibliofil român de către concitadina noastră, dna Mariana Mânăstireanu. După care, în numele Academiei Bârlădene, Elena Monu a oferit domnului acad. Viorel Barbu câteva din aparițiile editoriale care au marcat Centenarul instituției noastre; oaspetele a mulțumit, declarând, la plecare, apropiaților că activitatea și atmosfera de la Academia Bârlădeană au fost peste așteptări și i-au lăsat o plăcută impresie.

Sâmbătă, 9 aprilie 2016, la Școala Gimnazială „Virgil Caraivan” din satul Șuletea, s-a desfășurat reuniunea omagială consacrată remarcabilei personalități care a fost Virgil Caraivan (1879–1966), fiu al

căldura adresării și înălțimea mesajului spiritual. Prof. Neculai Apostol, inimosul director al școlii și prezență activă la manifestările Societății noastre, a expus celor de față repere bio-bibliografice despre Virgil Caraivan. Gazdele, desăvârșite ca ospitalitate de la sosirea invitaților până la ultimele momente ale manifestării, au oferit publicului numeros - șuleteni răspândiți în multe locuri din Moldova, un mănunchi de 10-12 „academicieni” veniți de la Bârlad, foști și actuali profesori și elevi ai școlii din Șuletea – o inedită șezătoare literară avându-i ca protagoniști pe elevii școlii, îndrumați de prof. Ionela Șoitu; am urmărit cu sinceră admirație secvențe bine alese și interpretate din opera scriitorului omagiat, scene

Pe treptele Școlii din Șuletea, la dezvelirea plăcii memoriale „Virgil Caraivan”

Aspecte de la serbarea pregătită de gazde.

Protagoniștii manifestării din 9 aprilie de la Șuletea: director Neculai Apostol, preot Aurel Zlat, prof. Elena Monu

satului. Organizatorii, stabiliți încă din toamna anului trecut, ținând cont și de comemorarea a jumătate de veac de la moartea cărturarului, au fost: Academia Bârlădeană, Parohia Sf. Nicolae din Șuletea și Școala Gimnazială, gazdă a reuniunii. Programul a început prin cuvântul preotului Aurel Zlat, parohul Bisericii satului, impresionant prin

simbolice pentru îndeletnicirile și obiceiurile tradiționale din zonă. În continuare, urmând proiectul conceput încă din anul 2015, când la sediul Academiei Bârlădene s-au lansat, în formulă a n a s t a t i c ă , revistele *Răzeșul* și *Documente răzășești*, prof. Elena Monu, moderatoarea manifestării, și prof. Neculai Apostol au prezentat cele două lucrări, subliniind că pentru editarea și supraviețuirea celor două reviste datând din 1926, respectiv 1932–1934, directorul lor, Virgil Caraivan, a depus eforturi deosebite. De

partea noastră, Academia Bârlădeană, dl. Cătălin Teodoru - om al meleagurilor pe care le iubește și le studiază sub aspect istoric și artistic - și Consiliul Județean le-au readus la lumină, le-au editat, ca o recunoaștere și un omagiu adus memoriei unui om, care, renunțând la cariera de avocat, a părăsit Bucureștiul, retrăgându-se, într-un *sui generis* apostolat, până aproape de sfârșitul vieții, în căsuța natală din Șuletea. Surprizele frumoase ale zilei au continuat cu două recitaluri corale susținute de grupul vocal *Fedesteni* și de Corul Parohiei Sf. Nicolae, cu un emoționant repertoriu patriotic. Finalul, neînscris în programul inițial al manifestării, a fost darul special făcut de Părintele paroh, Aurel Zlat: placa memorială dedicată lui Virgil Caraivan, amplasată pe fațada școlii.

Joi, 21 aprilie 2016, sediul Academiei Bârlădene a găzduit festivitatea de premiere a laureaților Concursului Național de creație literară „George Tutoveanu”, ajuns la ediția a VIII-a. Inițiat de Școala Gimnazială ce poartă numele poetului și de C.D. Zeletin, care i-a fost apropiat în adolescență, concursul este rodul râvnei și pasiunii profesorilor de limba și literatura română de la această școală, parteneră consecventă a Academiei Bârlădene. Din selecția făcută de prof. Mariana Cozma, dl. C.D. Zeletin a desemnat trofeul concursului și premiul special al Academiei Bârlădene, oferit de Elena Monu. Elevii premianți au primit din partea școlii diplome și cărți.

Vineri, 20 mai 2016, la ora 16, Academia Bârlădeană și Școala care-i poartă numele, prin vredniciei director Ionel Dumitrașcu, au organizat, la mormântul familiei Manolache Kostaki Epureanu din Cimitirul „Eternitatea”, o ceremonie religioasă cu prilejul zilei onomastice a Principesei. Au participat elevi și profesori ai școlii, membri ai Academiei Bârlădene. Președintele ei de onoare, dl. C.D. Zeletin a adresat un cuvânt deopotrivă evocator și lămuritor pentru micii școlari. Acesta a ținut apoi să aprindă lumânări și să se reculeagă și la mormântul poetului G. Tutoveanu, aflat în apropiere. La sediul Academiei Bârlădene, s-a desfășurat, cu începere de la ora 17, reuniunea festivă din cadrul „Zilelor Culturale ale Bârladului”, cu susținerea Consiliului Local Municipal și a Primăriei Bârladului. Au fost prezenți senatoarea Gabriela Crețu și deputatul Adrian Solomon. Invitatul special a fost prof. univ. dr. C.D. Zeletin, Președintele de Onoare al Academiei Bârlădene. Programul

a cuprins lansarea cărții *Jurnal Nobel 1974*, publicată la Editura Sfera Bârlad și avându-l ca autor pe Radu Șerban Palade, prof. univ. dr., membru titular al ac. de st. Medicale, nepot de soră al primului savant român distins cu Premiul Nobel. A făcut o cuprinzătoare prezentare a acestei cărți importante Roxana Galan, după care, prietenul și ruda autorului, C.D. Zeletin, a rostit o esențială prezentare analitică a operei științifice și a personalității lui George Emil Palade, pe care a avut fericirea să-l cunoască încă din copilărie, la Burdusacii vechiului județ Tecuci și în Șendreștii fostului județ Tutova, vatra Pălădeștilor. Au urmat discuții, întrebări adresate invitatului, apoi, domnia sa a acordat autografe *sui generis* pe cartea vărului său.

Sâmbătă, 22 mai 2016, la ora 10, în foaierea Teatrului „Victor Ion Popa”, a avut loc un eveniment literar: lansarea noului roman al medicului scriitor Iorgu Gălățeanu, *Magia destinului*, apărut foarte recent la CronEdit, Iași. Au fost prezentați de către moderatoarea manifestării, dna Elena Monu, și au vorbit despre carte și autor, în ordine: Valeriu Stancu, directorul editurii ieșene și autorul prefeței, reputatul eminescolog și critic literar Theodor Codreanu, prof. Gruia Novac, care i-a dedicat autorului și o schiță de portret omagial în versuri, Președintele de Onoare al Academiei Bârlădene, dl. C.D. Zeletin, poetul Petruș Andrei. Cu acest prilej, ca semn de recunoaștere a meritelor profesionale și culturale ale medicului scriitor Iorgu Gălățeanu, primarul municipiului, prof. Marin Bunea, i-a înmănat titlul de Cetățean de Onoare al municipiului Bârlad. În final, vizibil emoționat, a vorbit autorul, care a mulțumit celor ce i-au fost alături și a acordat autografe.

13-19 iunie 2016 a fost, la Bârlad, săptămâna dezbaterilor ecumenice. Academia Bârlădeană s-a implicat ca parteneră, organizatori fiind Fundația Culturală „Dr. Constantin Teodorescu” și Asociația „Un nou început în viață”. Au mai fost parteneri: Protopopiatul Bârlad, Societatea Biblică interconfesională din România și Primăria municipiului Bârlad. Pe lângă participarea unor membri ai săi la manifestări precum expoziția de carte religioasă, trebuie subliniat că miercuri, 15 iunie, Academia Bârlădeană a fost parte activă la dezbateri, prin prof. Roxana Galan, care a susținut o interesantă comunicare, cu titlul *Biblia, de la Moise la Hristos*.

Ceremonie religioasă la monumentul funerar al familiei Manolache Kostaki Epureanu, de ziua onomastică a Principesei Elena Bibescu.

C. D. Zeletin, Elena Monu, Roxana Galan, la prezentarea cărții „Jurnal Nobel 1974”, de Radu Șerban Palade.

C. D. Zeletin, Ionel Dumitrașcu, Dumitru Bentu, la sărbătoarea Școlii „Principesa Elena Bibescu”.

21 mai 2016: două Elene (Monu și Popoiu), un Constantin (C. D. Zeletin) și un prieten, Ionel Dumitrașcu.

MADY

E prea vie, prea vrednică, prea ingenioasă, prea devotată Societății pe care-o conduce – mă refer la deja centenara Academie Bârlădeană – ca să dau alt titlu acestor rânduri, căci eu fug de titlurile obsecvioase, în penumbra căroră, îndeobște, își fac siesta vanitatea, lenea de a umbla după cuvântul exact, flateriile găunoase și chiar ironia, acest copil orfan și plin de justificate complexe...

E pur și simplu Mady.

E vie, că nu poți s-o prinzi, așa cum nu poți s-aduni picăturile de hidrargir fugind, atunci când scapi flaconul din mână, prin toate colțurile și ascunzișurile încăperii, cu iuțeala puiului de potârniche când dispare prin fân îndată ce-a ieșit din ou, încă purtând pe spate, încă nedezlipită, coaja universului amniotic, ca un melc paradoxal. Și cum hidrargirului i se spune și mercur, ea deține ca și Mercur, numit de greci Hermes, însușirea fericită de a rezolva iscusit și iute treburile. Asocierea pe care mi-am permis-o între puiul de prepeliță și Hermes e și justă, deoarece și acesta, nici nu ieșise bine din scutece că a și fugit în Thessalia, de unde a recuperat cirezile păzite acolo de fratele său, Apollo, care era, printre altele, și zeul artelor...

Și ca să-mi tălmăcesc fabula: Mady e deopotrivă iute, destoinică, dăruită cu ardoare cauzelor Societății noastre bârlădene de harnici visători.

Dar Mady, căreia apropiată îi spun și Madili, e născută în ziua de Sânziene, ziua iubirii, străvechea Drăgaică. Domnitorul cărturar Dimitrie Cantemir vedea în galbena floare ipostaza zeiței Ceres, zeița recoltelor la romani. Iar Mady recoltează pentru Academia Bârlădeană roade pe care puțini le-ar putea strânge.

Recoltează, firește, doar cine știe să semene.

Enciclopediile etnobotanice românești menționează faptul că floarea de sânzănică este una din cele mai iubite ale românilor. Culeasă în zorii zilei, până și prețioasa rouă de pe înmiresmata, mărunta floare a sânzienei, e miraculoasă: o picătură sub pleoape întărește vederea a toate și luminează cuprinderea cu privirea, deci și cu sufletul, a tot ce e frumos în lume. Iar arta e una din cele dintâi.

Or, Academia Bârlădeană e hărăzită întâi de toate artei și împletirii, prin artă, a sufletelor.

Iată ce patronează Mady, adică Doamna Profesor Elena Monu, doctor în istorie, Președintă a Academiei Bârlădene.

La mulți ani!

C.D. ZELETIN

București, 24 iunie 2016

www.academiabarladeana.ro/ e-mail: academic@academiabarladeana.ro

Academia Bârlădeană

Revistă editată de Societatea literar-culturală Academia Bârlădeană.

Anul XXIII, nr. 2(63), iunie 2016, Bârlad, Bd. Republicii nr. 235.

Cont: RO10RNCB0260003275640001 - BCR Bârlad.

Colectivul redacțional: Serghei Coloșenco (redactor șef), Ritta Mintiade, Bogdan Artene, Florian Pricop, Elena Popoiu, Eliza Artene, Constantin Romete.

Responsabil de număr: Elena Popoiu

*

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad (Tel./Fax: 0335 425302)

Manuscrisele trimise pe adresa redacției se publică în ordinea necesităților redacționale. Materialele nepublicate nu se restituie.

Răspunderea pentru conținutul articolelor publicate aparține autorilor.

ISSN: 1584-8361

Număr apărut cu sprijinul membrilor Academiei Bârlădene